Štev. 33 (647) L. XIII.
NOVO MESTO, četrtek,
16. avgusta 1962

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

ZRNJE JE POSPRAVLJENO — ZRNJE JE PRIPRAVLJENO

Pridelajmo več pšenice!

V Skopicah: 240 kg žita na hektar ali le malo manj kot v srednjem veku, kooperant Franc Hering iz Zakota pa je letos pridelal 6700 kg pšenice ali skoraj osemindvajsetkrat več! — Bomo vendarle vzeli v roke tudi v kmetijstvu svinčnik in papir in si vendarle že enkrat izračunali, kaj se nam splača in kaj ne — Dobre izkušnje v brežiški občini

Danes, ko je večina žitnih posevkov že pod streho, se sprašujemo: **kaj lahko naredimo, da bodo kašče v bodoče res do vrha polne, da bodo obrazi naših kmetovalcev zadovoljni ob pogledu na zvrhan kup zrnja, da ne bo treba mlatiti prazne slame, kot jo še nekateri?**

Najbolje bi bilo najprej napraviti kratko analizo letošnje žitne proizvodnje, podčrtati dobre in slabe izkušnje ter na podlagi dokazov pritegniti k racionalni proizvodnji še vse preostale kmetovalce.

Na področju občine Brežice že nekaj let prevladujejo italijanske pšenice, predvsem sorte Salto in San Pastore, v manjšem obsegu pa San Marino in Produttore. Zelo redki so kmetovalci, ki se ne morejo ločiti ob bavarke, U 1 in osinke, redki so oni, ki ne vidijo v italijankah očitne prednosti, zaradi katerih so se tako hitro in vsestransko razširile.

● Pridelek kot pred 500 leti...

Vendar tudi sama sorta, za katero trdimo, da je dobra, pri proizvodnji ne pomeni mnogo. Kot dokaz naj bo njiva v Dol. Skopicah, posejana s San Pastore. Lastnika nisem ugotovil, ugotovil pa sem pridelek 2,4 centa na hektar! Lastnik te njive je je pozabil na vse, mislim, da tudi na to, da je davek težje plačati za neproduktivno njivo kot pa za produktivno. Posevek je bil popolnoma zanemarjen in revnejši kot pred petsto leti, ko so naši predniki pridelali povprečno po 5 centov zrnja na hektar! Na kvadratni meter sem naštel le 30 rastlin, čeprav že nekaj let govorimo, naj bi bil sklop (to je gostota rasum) italijanskih pšenic, ki zlepa ne poležejo, vsaj 500 rastlin na kvadratni meter. Navedenemu primeru ni bila kriva zima ali neprimerna pomlad, ker so sosednje njive dosegle pridelke 20 do 30 centov zrnja na hektar.

Res je, ta primer je skrajnost, kot bi lahko rekli za mnoge kooperante, ki gredo s svojimi posevki v drugo skrajnost in dosegajo tisto, kar je bila še pred leti gola fantazija in sanje. Čeprav rastni pogoji med vegetacijo za pšenico niso bili najboljši, tako da smo predvidevali nižji pridelek kot v preteklem letu, pa lahko danes povemo, da je pridelek pšenice nadpovprečen, saj je bilo občinsko povprečje 28,5 centov zrnja na hektar.

Za pšenico velja še naslednje povprečje.

Povprečen sklop je znašal 420 rastlin na kvadratni meter, kar je dobro, na klas pa je prišlo povprečno le 10 zrn, kar je absolutno slabo. Najnižji sklop je znašal 200 rastlin, najvišji 540. Najnižje število zrn je bilo 5, najvišje pa 33. Še kratka primerjava, ki nam dokaže, da tudi sam sklop ni dovolj za visok pridelek: posevek s sklopom 450 rastlin in povprečno 33 zrni na klas, je dosegel 55,4 centov zrna na hektar, posevek z višjim sklopom — to je s 480 rastlinami na kvadratni meter s povprečno 5 zrni na klas pa je dosegel le 7,2 centov zrnja na hektar.

Ta primer dokazuje, da je možno doseči visoke pridelke le s kompleksno optimalno agrotehniko, v kateri vsekakor štejemo pravočasno in dobro pripravo zemlje za setev, globlje oranje, strojno

(Nadaljevanje na 2. strani)

ČESTITKA PREDSEDNIKA TITA

Predsedniku republike tovariš Josip Broz Tito je poslal z Brionov predsedniku Sveta ministrov Sovjetske zveze Sergejeviću Hruščovu naslednjo brzojavko:

»Vam, vladi ZSSR in sovjetskim znanstvenikom pošiljam iskrene čestitke ob najnovejših veličastnih uspehih pri osvajanju vesolja. Prosim Vas, da izročite kozmonavtoma Nikolajevu in Popoviču moje čestitke za veliki in junaški podvig in najboljše želje za srečno vrnitev na Zemljo«.

NOVA ZMAGA KOLEKTIVA IMV: IZVOZ PRVIH 170 KOMBIJEV

V torek popoldne smo v upravi Industrije motornih vozil v Novem mestu zvedeli, da je bila pred kratkim podpisana z Avtocentrom v Zagrebu pogodba za izvoz prvih 170 avtomobilov IMV znamke KOMBI v Turčijo. Izvozili bodo avtomobile tipa Sanitet, Turist, Kombi in Servis. Prva pošiljka 5 kombijev bo šla te dni na pot v Turčijo, ostali avtomobili pa so pripravljeni. Nadalje smo zvedeli, da teko razgovori tudi za izvoz sanitetnih kombijev za Bolgarijo, kjer so predstavniki IMV pred nedavnim demonstrirali vožnje tega priznanega vozila, ki se je povsod posebno dobro obneslo tudi na srednjih in slabih cestah. Nekaj kombijev vozi tudi že na cestah v Indiji, kolektiv pa si prav zdaj prizadeva, da bi izvozili svoje rentabilne avtomobile tudi na nekatera druga tuja tržišča. — Na sliki: »gneča« na tovarniškem dvorišču, spredaj: za izvoz pripravljena vozila.

S postopnim podružbljanjem v lastno proizvodnjo

■ Po podatkih, ki smo jih dobili pri kmetijski zadrugi v Novem mestu, sodimo, da je prišla v to gospodarsko organizacijo pomembna odjuga. Doslej smo bili namreč navajeni poslušati le o problemih, s katerimi se je borila, in le redkokdaj o uspehih, ki bi pomenili prevrat v gospodarjenju. Dejstvo je, da dobiva ta zadruga značaj gospodarne organizacije šele po združitvi bivših zadrug v Šentjerneju, Škocjanu in Novem mestu. Nedvomno pa je tudi res, da je mnogo laže delati po konceptu večje gospodarske organizacije, s čimer je bila utemeljena že združitev.

■ Toda v čem se kaže odjuga? Zakaj lahko napovedujemo lepše čase? Je združitev nujna posledica teženj za večjimi uspehi? Ali bo gospodarstvo pod skupno streho kos proizvodnim in tudi političnim nalogam, ki so jih postavile zahteve po stabilizaciji kmetijske proizvodnje?

■ Odgovore na ta in podobna vprašanja smo poskušali poiskati skupaj z upravnikom kmetijske zadruge v Novem mestu Stanetom Somrakom.

Med poglavitnimi načrti, po katerih zadruga uresničuje proizvodne in družbene naloge, bi omenili predvsem tiste, ki pomenijo dejansko prelomnico v gospodarjenju zadnje leto. Potrebno je omeniti zlasti skrb za jačenje lastne proizvodnje, nov odnos do pogodbenih pridelovalcev in izgradnjo dveh centrov: v Mirni peči in Škocjanu.

VELIKI NAČRTI ZA LASTNO PROIZVODNJO

Že od nekdaj so gospodarstveniki v zadrugi razmišljali, na kakšen način bi bolj uveljavili lastno pridelovanje. Bile so težave, ker so bile obdelovalne površine razdrobljene, to pa je znatno oviralo smotrno obdelovanje s stroji. K temu je treba prišteti tudi pomanjkanje mehanizacije in večkrat dobre volje vodilnih, ki so se slej ko prej zadovoljili z uspehi v kooperaciji.

Združitev je prinesla nekaj novih pogojev za uresničitev načrtov. Tako ima združena zadruga že 191 ha lastnih obdelovalnih površin. Površine pa še povečuje. Izdelan je tudi perspektivni načrt bodoče ureditve proizvodnje.

■ Najprej: kako povečuje površine?

■ Trenutno je interesanten zakup, odkup pa le tam, kjer so odkupne cene primerne. Odkupuje predvsem na svojih interesnih področjih. Hkrati razmišljajo v za-

(Nadaljevanje na 10. str.)

VOJNA MED DRŽAVAMI JE NESMISEL!

Predsednik republike Josip Broz Tito je pretekli teden sprejel na Brionih znanega ameriškega novinarja D. Pearsona in gospo A. E. Mayer iz skupine časnikov Washington Post in jima v daljšem pogovoru odgovoril na vrsto vprašanj. Tako je med drugim dejal na vprašanje, ali si lahko zamisli, da bi nekoč v prihodnosti postali ZDA in ZSSR dobri prijateljici, takole:

»... Verujem, da bo nekega dne prišlo do tega. Zakaj tudi ne bi? Obstajajo velikanske možnosti za sodelovanje med ZDA in ZSSR na gospodarskem poprišču in nasploh. Obe deželi sta veliki. ZSSR se mora še precej razviti, ZDA pa ima velik gospodarski potencial. Toda na vse te probleme je treba gledati drugače. Nedavno sem povedal tole misel: čemu je danes potrebno, da bi se ljudje vojskovali, zaradi katerih problemov? Čemu bi bilo potrebno, da se tudi v prihodnje ljudje med seboj pobijajo in da pride do nove, vsekakor največje katastrofe človeštva? Svojčas je Hitler gojil blazno zamisel, da bi zavladal po vsem svetu. Toda med pametnimi ljudmi, med ljudmi, ki se zavedajo prizadevanj človeštva, ne najdem nobenega »raison d'être« za takšno idejo — da bi se ljudje vojskovali. Svet je preživel obdobje, ko so bile vojne zaradi ekonomskih problemov. V zgodovini je znana cela vrsta vojn in viteških ropanj po cestah do osvajanja kolonij. Toda danes azijske in afriške dežele niso več kolonije, niso več ozemlja, ki bi se ob njihovem razkosavanju prepirale velesile, kajti nekdanje kolonije so zdaj neodvisne države. Razvoj proizvodnih sil je dosegel visoko stopnjo v razvitih državah in pri njih ne gre za potrebo po osvajanju kake dežele zaradi pridobivanja proizvodnih dobrin, ker jih zdaj lahko tudi same proizvajajo v zadostni meri. V vsakem pogledu je danes vojna med državami absurdna. Kaj torej preostane? Obstajajo razlike med družbenimi sistemi, toda mar lahko s silo preprečimo kakemu narodu, da si ustvari notranji družbeni sistem, kakršnega si želi? Zato se ne splača vojskovati in takšen poskus ne bi nikoli obveljal. Videli smo, da je bilo nasilno vzpostavljanje določenih sistemov zelo kratkotrajno in da je kmalu prišel čas, ko so ti narodi s tem naposled obračunali in si ustvarili notranjo ureditev, kakršno so si želeli.

Poleg tega nas vojne oddaljujejo od integracije na svetu. Ekonomska integracija je naša perspektiva.«

»Vaš šotor bi lahko dobil 10 točk, pa nekateri niste imeli urejenih kovčkov...« Skoraj so zamerili dežurnemu, ki je v soboto popoldne pregledal red v velikih, lepih šotorih tabora »Odreda 20. obletnice vstaje« v Dolenjskih Toplicah. Tu se je v torek zaključil tabor pionirskih voditeljev našega okraja, o katerem poročamo več na 11. strani današnje številke. V petek zvečer je bilo v tem taboru veliko slavje: ta dan so jih obiskali udeleženci zveznega tabora »SUTJESKA« iz Šmihela, s katerimi so si podnevi ogledali Bazo 20, partizanske bolnišnice, popoldne pa priredili plavalna in športna tekmovanja. Škoda, da ni čudovit taborni prostor pri Dol. Toplicah izkoriščen skozi vse poletje. Tu bi se lahko zvrstilo precej več taborov, tečajev in seminarjev, saj daleč naokrog nimamo tako ugodnih pogojev za letovanje, gozdne šole, šport in plavanje!

VREME

OD 16. DO 26. AVGUSTA

Okrog 20. avgusta padavine z nevihtami in ohladitev. V ostalem lepo vreme in po 23. avgustu zelo vroče.

Dr. V. M.

Pridelajmo več pšenice!

(Nadaljevanje s 1. strani) setev, uporabo sortnega in kvalitetnega semena, gnojenje z dušikom, fosforjem in kalijem, dognojevanje z dušikom ter končno pravočasno zatiranje plevela s herbicidi. Za neuspeh je dovolj že, da enega gornjih ukrepov ne upoštevamo.

● Pridelki najboljših kooperantov

To trditev lahko podkrepim z dokazi naših najboljših kooperantov, ki dosegajo ob upoštevanju teh ukrepov zavidljive rezultate. Število kooperantov v brežiški občini ni takšno, kot bi moralo biti, mislim pa, da bo ta dokaz potegnil v kooperacijsko proizvodnjo še tako trmaste kmetovalce.

Miha Arnšek iz Sp. Pohance je dosegel s sorto San Pastore pridelek 46 centov zrnja na hektar pri sklopu 416 rastlin na meter; Franc Hering iz Zakota je z isto sorto dosegel pridelek 67 centov na hektar, pri sklopu 570 rastlin na kvadratni meter; Anton Valenčak iz Arnovin sel je prav tako pri pšenici San Pastore dosegel pridelek 46 centov pri sklopu 502.

Povprečje pridelka pri kooperantih z italijanskimi pšenicami znaša 46 centov na hektar, to je 18 centov zrnja več od občinskega povprečja. Vse nadaljnje računanje, ali se splača kooperirati ali ne, ali je gnojilo poplačano ali ne, ali je dobro seme opravilo svojo vlogo ali ne, prepuščam kmetovalcem.

● Svinčnik in papir v roke: cene so znane!

Podobne pridelke je dosegla kmetijska zadruga Brežice pri pšenici na bivši čateški gmajni, kjer so se še pred kratkim na gladežu pasle krave, letos pa so se na izredno lepi pšenici San Pastore pasle oči mimoidočih. Mislim, da so tokrat za vedno onemela usta vseh tistih, ki tako radi slabo govore o zadružni proizvodnji.

Ker smo pred jesensko setvijo, bi rad opozoril vse naše kmetovalce, ki proizvajajo pšenico, naj ne pozabijo na računanje. V teh računih je skrita vsa umetnost rentabilne proizvodnje. Tudi kmetovalci v drugih državah računajo, in še kako! Na Švedskem, na primer, morajo vsi kmetovalci voditi svoje knjigovodstvo, ki je zapleteno, vendar ni tako zamotano, da bi se ne videl glavni namen: rentabilna proizvodnja.

Zakaj govorimo, da je treba seme pšenice vsaka štiri leta zamenjati, da je treba gnojiti tudi s fosforjem in kalijem, ne samo z dušikom, da je treba posnemati boljše kooperante. Na ta vprašanja in še druga, ki jih nisem naštel, znajo odgovoriti vsi boljši kooperanti.

Letos se ponuja kmetovalcem ugodna prilika, da svoje že izrojeno in sortno nečisto seme pšenice zamenjajo po poprejšnjem naročilu pri zadrugi za sortno čisto in kvalitetno seme. Na razpolago bodo sorte San Pastore, San Marino, ki sta v naših krajih že dokazali vrednost, razen teh pa še mnogo obetajoči sorti Leonardo (italijanka) ter Etoile de Choisi (beri: etoal d šoazl), ki je francoska preizkušena sorta v mnogih krajih Slovenije in ima še to lastnost, da daje nekaj več slame, da je bolj odporna proti pozebi in da je nekaj dni kasnejša od San Pastore

● Zamenjajte izrojeno seme!

Vsako od navedenih sort bo lahko dobil vsak kmetovalec, ki bo naročilo oddal zadrugi do konca tega meseca. Zamenjava je za vse sorte v istem razmerju 1 : 1,3, to je: za 1 kg semenske pšenice bo treba dati 1,3 kg lastne očiščene pšenice. Zamenjava je izredno ugodna, kmetovalec pa si s tem zagotovi za štiri leta dobro seme. **V drugi polovici avgusta bodo zadruge pričele sklepati kooperacijske pogodbe za proizvodnjo pšenice in ostale kulture. Za vse, ki se ne bodo mogli odločiti za kooperacijsko proizvodnjo, pa bo veljal občinski odlok o minimalni agrotehniki pri pšenici.**

Naj še dodam rezultate o proizvodnji ostalih žit. Oves bo po oceni in analizi dal povprečen pridelek 30 centov na hektar, pri ječmenu predvidevamo pridelek 24,2 centa na hektar, pri rži pa le 13,2 centa na hektar.

Pri ječmenu je ugotovljen povprečen sklop 343 rastlin na kvadratni meter s povprečno 18 zrni na klas, pri rži pa je bil ugotovljen povprečen sklop 487, na klas pa povprečno le 12 zrn. Lahko rečemo, da bi morali vsi kmetovalci, ki še sejejo rž, misliti na zamenjavo semena. Le na eni njivi so bili klasi s 25, na ostalih njivah pa je bilo na klas pod 10 zrn.

Teh nekaj številk naj bi bilo resen opomin, obenem pa tudi pohvala. Vzori družbene proizvodnje in kooperantov so jasni in očitni, dober zgled pa vedno vleče.

Inž. Mile Pleterski

Prihodnja seja ObLO Novo mesto

bo 23. avgusta. Prvo točko bodo posvetili učnim uspehom v juniju zaključenega šolskega leta, hkrati pa se bodo odborniki pomenili tudi o dosedanjih ukrepih za reorganizacijo osnovnega šolstva v občini.

Na sejmu nič novega

V ponedeljek, 13. avgusta, so na novomeški sejem pripeljali 720 prašičev, prodali pa so jih le 275. Kupcev je bilo tokrat zelo malo, menda zaradi hude vročine. Cena se je gibala med 4.000 in 7.000 din in je bila zaradi večje ponudbe nekoliko nižja kot v preteklih tednih.

Obisk rojakov iz Francije

V ponedeljek opoldne je prispelo s posebnim vlakom iz Francije spet 419 naših izseljencev, največ iz pokrajine Moselle. Predstavniki Slovenske izseljenske matice, OLO in ObLO so jih na Jesenicah prisrčno sprejeli, prav posebno toplo pa je bilo srečanje z dragimi rojaki na postaji v Ljubljani. Rojaki so na obisku pri sorodnikih in znancih po številnih naših krajih, vsi pa izražajo iskreno veselje in zadovoljstvo ob srečanju z rodno grudo.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Dva v vesolju

Ko to pišemo letita visoko nad nami okrog sveta dve sovjetski vesoljski ladji »Vzhod III« in »Vzhod IV« s kozmonavtoma majorjem Nikolajevim in podpolkovnikom Popovičem. Prvi je že četrti dan v »orbiti«, drugi že tretji dan. To pomeni, da so »Vzhod IV« izstrelili en dan za »Vzhodom III« in zdaj letita menda kakih sto dvajset kilometrov vsaksebi. Zelo verjetno utegneta obe ladji, ali samo ena ladja, pristati že danes, v torek, 14. avgusta 1962. Morda tudi ne. Morda se bosta prej združili, kar bi bilo brez dvoma krona in največji uspeh te dvojne izstrelitve sovjetskih vesoljskih ladij. Velikanski uspeh je namreč že to, da obe ladji tako dolgo in brezhibno letata (oziroma sta leteli — ko boste to brali) in da sta oba kozmonavta vzpostavila med seboj radijsko zvezo. Seveda imata tudi stalno radijsko zvezo z Zemljo. Skratka, radijska zveza v »trikotu«, kot pravijo temu. Združitev obeh vesoljskih ladij bi bila, kakor rečeno, res nepopisen uspeh tehnike, saj bi to pomenilo, da je človek praktično že rešil vprašanje, kako vzpostaviti medplanetarno postajo, ki je nujno potrebna za polet na Mesec.

Seveda bi se lahko kdo vprašal: čemu polet na Mesec? To vprašanje je podobno vprašanju, ki so ga zastavili nekoč slavnemu plezalcu Himalaj. Čemu lezete na Mount Everest? Odgovor se je glasil: Zato, ker je. Seveda ima dirka med ZDA in ZSSR (ker brez dvoma gre za nekakšno dirko) tudi bolj materialne, otipljive razloge prestižnega in vojaškega pomena. Pred letom 1957, to je letom, ko so v Sovjetski zvezi izstrelili prvi sputnik okrog Zemlje, ne bi nobena ameriška vlada niti v sanjah upala, da bi ameriški Kongres odobril sedem do devet milijard dolarjev za »raziskavo vesolja« v prihodnjih petih letih. Potemtakem bi bilo naivno misliti, da gre za gol šport.

Toda človeštvo, ko spremlja vedno nova prizadevanja in uspehe obeh svetovnih velesil pri prodiranju v vesolje, gleda tudi človeško plat te zadeve in se veseli človekovega tehnološkega in znanstvenega napredka. Veseli se tega, da je človek zmožen opravljati najbolj zapletene račune z računskimi stroji oziroma eletronskimi možgani, veseli se vsake nove zmage nad naravo, ponosno je, da človekov duh ne pozna ovir. In seveda upa, da bodo to znanje, ta materialna sila, te nakopičene energije služile miru.

Če je namreč človek sposoben reševati tako zelo zapletene naloge v vesolju, zakaj ne bi bil sposoben reševati drugih nalog na Zemlji? Vzemimo samo problem združitve dveh teles v orbiti. Znano je, da »Vzhod III« in »Vzhod IV« letita približno s hitrostjo 30.000 kilometrov na uro. Če naj se obe sovjetski ladji pri takšni orjaški hitrosti združita, morajo na Zemlji s skrajno natančnostjo izračunati vse elemente te združitve. To je izredno nevarna in težavna naloga. Tudi najmanjša napaka lahko povzroči uničenje obeh ladij in posadke. Predstavljajte si trčenje dveh ladij, ki ima vsaka izmed njiju hitrost nad osem kilometrov na sekundo! Trčenje bi bilo približno stokrat močnejše od trčenja dveh granat v zraku!

In vendar smo tik pred rešitvijo tudi te naloge. Ni dvoma, najnovejša izstrelitev dveh sovjetskih vesoljskih ladij v orbito okrog Zemlje dokazuje, da ZDA na splošno še vedno zaostajajo na tem torišču za Sovjetsko zvezo. Njihov načrt »Gemini« (Dvojčka) namreč predvideva polet dveh vesoljskih ladij okrog Zemlje in njihovo združitev kot pripravo za sestavo medplanetarne postaje, ki naj bi bila odskočna deska za polet na Mesec. In ta načrt je določen za leto 1964. Seveda to ne pomeni, da ZDA držijo križem rok. Nasprotno, lotila se jih je prava vesoljska mrzlica in z vso vnemo si prizadevajo dohiteti Sovjetsko zvezo predvsem v izdelavi raket z veliko potisno močjo, ki je baje njihova najšibkejša točka.

Toda to gromno stane. To ogromno stane tako ZSSR kakor ZDA. Najbolj pametno bi bilo, ko bi prišlo do sporazuma o skupnih raziskavah vesolja, ki bi se jim pridružili tudi drugi narodi. To bi ne samo pocenilo stroške prodiranja v vesolje, ampak tudi odstranilo nezaupanje, češ kaj pa ima trenutno za bregom nasprotna stran. Do takega sporazuma še ni prišlo, kakor še tudi ni prišlo do resničnega napredka pri razoroževanju. Toda do njega bo moralo priti in najnovejši sovjetski uspeh v vesolju je med drugim tudi opomin, da se mudi.

Kratke z naših strani

● Vse kaže, da ima politični biro FLN določene težave z alžirsko narodnoosvobodilno armado. Ta očitno še ni prerasla v enotno alžirsko armado ampak je precej razdrobljena po vilajah oziroma okrožjih. Zato so bila v zadnjih dneh posvetovanja med alžirskimi političnimi voditelji in vojaškimi poveljniki v mestu Alžiru.

● Medtem ko se posvetovanja o Berlinu med ameriškim zunanjim ministrom Ruskom in sovjetskim veleposlanikom Dobrininom v Washingtonu nadaljujejo, se je politična temperatura v Berlinu ob obletnici obmejne zapore 13. avgusta spet nekoliko dvignila. V vzhodnem Berlinu te obletnice niso praznovali, v zahodnem pa so se je spomnili s tem, da so ustavili promet za tri minute, medtem ko so avtomobili s hupanjem ustvarjali nepopisen trušč.

● Vsak čas pričakujejo podpis finalnega sporazuma o Zahodnem Irijanu med Nizozemsko in Indonezijo. Pogajanja so v Washingtonu.

● Indijski premier Nehru je dal odločno izjavo o indijsko-kitajskem obmejnem sporu. Izjavil je, da pogajanja niso mogoča, »dokler ne bo odpravljena sedanja napetost in dokler ne bo na meji vzpostavljen položaj, kakršen je bil prej in so ga nasilno spremenili«.

● Nepalska vlada je sporočila, da je potniško letalo, ki so ga dolgo iskali, strmoglavilo 1. avgusta na nepalskem ozemlju. Pilot nekega nepalskega helikopterja je sporočil, da je letalo prelomljeno čez pol in da je videl okrog razbitin trupla.

● V Argentini se je končala štiridnevna kriza, ki jo je povzročil upor poveljnika IV. korpusa argentinske armade general Montero in je grozila, da se sprevrže v državljansko vojno. Kriza je bila rešena, ko so našli primerno osebnost za vojnega ministra.

● Britanska vlada je sporočila, da opušča nadaljnje delo za proizvodnjo balističnega izstrelka »Blue Water«, od katerega so si veliko obetali in je Britanijo veljal doslej že 35 milijonov funtov (kakih 30 milijard dinarjev).

● V zadnjem času so se pojavila precejšnja nesoglasja med ZDA in Veliko Britanijo glede politike do katanškega secesionista Combeja. ZDA podpirajo predsednika osrednje kongoške vlade v Leopoldvillu Adulo.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

ALI JUGOSLAVIJA LAHKO PRIDELA DOVOLJ PŠENICE?

Ali Jugoslavija lahko pridela toliko pšenice, kolikor je potrebuje za svoje potrebe in kdaj je bo pridelala toliko? To vprašanje si zlasti po IV. plenumu CK ZKJ pogosto zastavljamo, nanj pa je pred dnevi odgovoril tudi državni sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo Slavko Komar. Odgovoril je pritrdilno. Letošnji rezultati so kljub izredno neugodnemu vremenu potrdili staro resnico: kdor se znanstveno loteva pridelovanja pšenice in uporablja dobro znano tehniko, lahko pridela nad 50 metrskih stotov pšenice na hektar. Žal pa je še mnogo kmetov, ki pridelajo komaj 7 do 8 metrskih stotov, v nekaterih primerih pa celo samo 3 metrske stote na hektar. Pri takih kmetovalcih, ki na rodovitni zemlji ne pridelajo dovolj žita niti za lastne potrebe, je treba odločno uporabiti agrominimum, kajti vedeti je treba, da ni le vreme tisto, ki nam znižuje pridelek belih žit, ampak da so muhastemu vremenu pomagali tudi slabi gospodarji na polju. — Rešitev je samo ena: ustvariti pogoje za zanesljiv, stalen pridelek pšenice, ki se bo v najbolj žitorodnih krajih in pri najboljših pridelovalcih iz leta v leto gibal na ravni 60 metrskih stotov. Od 450.000 ha s pšenico posejanih površin na velikih gospodarstvih bi morali vsaj na 100.000 ha kmalu doseči to visoko raven donosa. Teorijo in prakso, da je najbolj rentabilna srednja pot — 35 metrskih stotov na hektar, je treba razbiti. Točka, kjer se združujejo visoki donosi ob največjem dohodku, niso sedanja povprečja. Visoki donosi — 60 metrskih stotov na hektar — so najbližji tej točki. — Prihodnje leto bomo morali pridelati 4,5 milijona ton pšenice. Da bi uspešno izvedli to nalogo, smo določili tržno ceno pšenice na 49 din, zagotovili sredstva za obratovanje domače industrije umetnih gnojil s polno zmogljivostjo, odobreni so krediti za nakup znatnih površin za družbena gospodarstva in zadruge (samo v Vojvodini 11 milijard din), začela se je širša akcija za dosledno uporabo zakona o izkoriščanju zemljišč itd. Čaka nas vztrajni boj, da bomo vse te načrte uresničili.

● Na posvetovanju o pšenici v Osijeku so ugotovili, da imamo vse pogoje, da bi pridelali dovolj pšenice za svoje potrebe. Letošnji pridelek ni zadovoljil, toda ne le po krivdi neugodnega vremena, ampak tudi zaradi pomanjkljivosti v izvajanju proizvodnega procesa, napačnih strokovnih gledišč, pomanjkanja ustrezne opreme itd. Tudi zasebni kmetovalci bi z uporabo boljše agrotehnike lahko brez večjih težav povečali povprečni pridelek. Podatek, ki smo ga pred tedni že navedli, je tako očiten, da ga moramo spet ponovno uporabiti: velika vojvodinska družbena posestva so na 150.000 hektarih pridelala večje količine žita kot vsi vojvodinski kmetje skupaj na svojih 320.000 hektarov. Tega argumenta se ni mogoče otresti tako poceni kot včasih, češ: že spet pridigajo! Letos je postalo dovolj očitno, da tudi izjemno slabo vreme ni moglo bistveno oškodovati tistih njiv, ki so jih obdelali po sodobnih agrotehničnih načelih.

● V petek, 5 minut pred sedmo uro zvečer, se je v zahodni jami velenjskega rudnika zgodila nesreča. Žrtve so bili štirje rudarji, ki jih je zadušil plin. Smrt je planila iz večje komore, napolnjene z ogljikovim dioksidom in metanom, ko so z rezilom prebili plast premoga. Peti rudar je po naključju ostal živ in so ga hudo poškodovanega prepeljali v celjsko bolnišnico.

● Železarne v Zenici, na Jesenicah, v Nikšiću in drugih središčih črne metalurgije, ki so od januarja do konca junija letošnjega leta izdelale nad 800.000 ton jekla, potrebujejo za modernizacijo in graditev do konca leta 1963 kakih 300 milijard din. Železarna Zenica bo po končani rekonstrukciji, ki bo trajala več let, podvojila proizvodnjo. V ravenski železarni bodo povečali svojo proizvodnjo za 150.000 ton. Tudi jeseniška železarna izvaja obsežno rekonstrukcijo svojih zastarelih obratov. Po končani prvi etapi leta 1964 bo povečala proizvodnjo jekla za 140.000 ton, surovega železa za 70.000 ton in končnih izdelkov za kakih 110.000 ton.

● Mednarodna banka za obnovo in razvoj je odobrila Jugoslaviji posojilo v znesku 30 milijonov dolarjev za elektrifikacijska dela v Jugoslaviji. Posojilo je namenjeno predvsem za izvršitev projekta hidroelektrarne Bajna Bašta na Drini z 240.000 kW in za razširitev električnega prenosnega omrežja.

● Do dneva republike bo elektrificirano nadaljnjih 40 km železniške proge, ki veže Zagreb z Reko. S tem bo omogočen promet vlakov z električnimi lokomotivami od Reke do Ogulina v dolžini 130 kilometrov. Vsa železniška proga od Reke do Zagreba, dolga 229 km, naj bi bila elektrificirana v treh letih.

● Izvoz prejšnjega meseca iz Slovenije je znašal približno dve milijardi 890 milijonov dinarjev. Potemtakem smo planske izvozne naloge za julij presegli za 2 odstotka ali za 20 odstotkov v primeri z izvozom v istem obdobju lanskega leta. Rekord v julijskem izvozu je dosegla lesna industrija.

● Prvikrat v dveh letih so bile maloprodajne cene v juliju izpod splošne ravni. Življenjski stroški so padli za 4 odstotke. Izdatki prebivalstva za hrano so bili v juliju za 10 odstotkov manjši kakor v juniju.

Letošnji izvoz iz črnomaljske občine

V črnomaljski komuni je nedvomno glavni izvoznik tovarna »BELT«. V BELTU pravijo, da bodo letos izvozili svoje proizvode v naslednje dežele: v Demokratično republiko Nemčijo 680 ton odlitkov v vrednosti 281.000 dolarjev in 226 ton odlitkov v vrednosti 41.830 dolarjev v ostale države. Kolektiv želi povečati izvoz za 60 odstotkov.

»LIČ« se prav tako pripravlja na izvoz svojih izdelkov. Podjetje je pripravljeno izvoziti 100 ton trgovske in sanitarne litine in 50 ton strojnih odlitkov.

V lesnopredelovalni industriji »ZORA«-Črnomelj nameravajo letos izvoziti 2770 m³ rezanega lesa v vrednosti 93 milijonov dinarjev. Les bodo izvažali v Italijo.

»ISKRA« — tovarna kondenzatorjev — obrat Semič, je že uspešno izvozila za okrog 4 milijone svojih proizvodov. Na zunanjem trgu je precejšnje zanimanje za njene proizvode. Z rekonstrukcijo podjetja bi bili dani pogoji za nadaljnji in povečani izvoz.

J. Š.

SLAB ODZIV

Kmetijska zadruga v Novem mestu je nedavno obvestila vsa novomeška gostišča in bolnišnico, naj krompir in druge pridelke nabavljajo samo preko nje. Kljub prav dobri zamisli, da bi na ta način zagotovila po zmernih cenah vse artikle, pa se je njeno priporočilo izjalovilo. Z vsebino priporočila sta se strinjala le splošna bolnišnica in hotel Metropol, medtem ko druga gostišča še naprej raje kupujejo od zasebnikov, čeprav večkrat po višjih cenah. Če bi kmetijski zadrugi uspelo uresničiti načrt, da bi preskrbovala novomeški trg, kar je treba vsekakor pozdraviti, bi potem nabavila tudi ozimnice.

Obiralci malin

Kmetijska zadruga v Novem mestu je v začetku avgusta organizirala obiranje malin na gorjanskem področju in na Kočevskem. Obiralci so večinoma sezonski delavci iz vasi pod Gorjanci. Kasneje bodo obirali tudi bezgove jagode.

Kmalu milijardna proizvodnja v KZ Novo mesto

Gospodarstveniki kmetijske zadruge v Novem mestu predvidevajo, da bo njihova gospodarska organizacija kmalu dosegla bruto proizvod v vrednosti ene milijarde dinarjev. Združena zadruga ima zdaj že 15.000 ha kmetijskih površin in 14.000 ha gozdov, s celotnim premoženjem pa bo upravljalo in gospodarilo pet ekonomskih enot, ki bodo začele gospodariti po novem letu.

Mladi proizvajalci v BELTU

Belt je kolektiv mladih proizvajalcev, saj povprečna starost njegovih članov ne presega 27 let — 95 odstotkov ljudi se vozi na delo z vlaki, kolesi in mopedi, in vendar sta športno in kulturno življenje lepo razvita — Mladi livarji so v razgovoru resno in kritično povedali marsikaj o svojih težavah, pa tudi o uspehih

● Trije mladi proizvajalci izmed mnogih v Beltu:

● **Jure Damjanovič**, tajnik sindikalne podružnice

● **Julij Skrinjar**, predsednik sindikalne podružnice

● **Tone Cindrič**, član Delavskega sveta

● Nobeden izmed njih nima več kot 27 let, vsi so mladi po letih in vendar bogati po izkušnjah. V sobo so prišli sajastih obrazov, saj so livarji, iz njihovih besed pa je ves čas razgovora vel dih ustvarjalnega dela in naporov.

Skušajmo se najprej pogovoriti nekoliko več o letošnji proizvodnji, s katero ste imeli v začetku leta nekoliko težav. Torej kar na dan z besedo!

— V začetku leta nam je povzročalo težave pomanjkanje reprodukcijskega materiala, vendar je to že za nami. Še vedno je nerešena samo nabava elektromotorjev in stikal za vibro preše, ker oboje kupujemo iz uvoza. To so objektivni vzroki, vendar v prvem četrtletju nismo dosegli planirane proizvodnje tudi zaradi subjektivnih vzrokov. Prehoda iz ročne na strojno proizvodnjo nismo dovolj pripravili. Do konca polletja nam je uspelo nadoknaditi zamujeno, čeprav nas je to stalo precej naporov. Proizvodni plan smo po vrednosti dosegli in ustvarili 560 milijonov din, realizacija pa še vedno za 5 odst. zaostaja za planom.

Znano je, da proizvajate tudi gradbene stroje. Kako poteka prodaja letos in ali so tu vzroki, da niste dosegli realizacije?

— Res je, da prodaja gradbenih strojev ne poteka tako, kot je včasih, in da je čutiti zastoj. Upamo pa, da jih bomo odslej laže prodajali, ker se investicijska izgradnja povsod naglo razvija. Kljub temu pa resno razmišljamo o novih izdelkih, ker dobro vemo, da moramo proizvajati za trg. Načrtno pripravljamo nove proizvode, ki jih bomo pričeli izdelovati, če bi zastoj v prodaji gradbenih strojev trajal še naprej.

Kako pa rekonstrukcija vašega obrata?

— Prva stopnja rekonstrukcije se približuje koncu. Nove strojne naprave so že montirane. Livarna je pravkar v remontu in bo z izpopolnjenimi zmogljivostmi stekla v avgustu. Oblikovanje večjih ulitkov, ki smo jih doslej izdelovali ročno, pa bo v mehanskem postopku steklo v oktobru ali novembru letos.

Delitev osebnih dohodkov po novem pravilniku ni bila usklajena s porastom storilnosti. Kako ste odpravili težave te vrste?

— V prvem polletju smo izplačali 13 odst. osebnih dohodkov preveč, zato smo morali pravilnik popraviti. Storilnost je porasla manj kot osebni dohodki, pa tudi osnova za izračun OD je bila previsoka. O tem smo se na kolektivnih sestankih temeljito pogovorili. Storilnost je bila v začetku leta nizka zaradi slabe organizacije dela in pa zaradi pomanjkanja strokovnjakov. Spor o tem, ali so nam inženirji potrebni ali ne, smo razčistili. Zdaj imamo že dva inženirja, še dva pa pričakujemo. Zavedamo se, da sodobna proizvodnja terja strokovnjake in da jih bomo potrebovali vedno več. Z boljšo organizacijo dela in z večjo delovno disciplino smo kmalu nadoknadili zamujeno. V livarni, na primer, so v februarju izdelali 100 ton ulitkov, v juniju pa že 327 ton, v kovinskem obratu so v februarju naredili za 43 milijonov din vrednosti, v maju pa že za 77 milijonov.

Precej preglavic nam je delal sorazmerno visok odstotek odsotnih z dela. Ko smo organizirali laično kontrolo bolnih članov kolektiva, je odstotek bolnih kaj hitro padel od prejšnjih 7,42 odst. na 5,29 odst., vendar s tem uspehom še nismo zadovoljni. Poostrili smo HTZ službo, čeprav odstotek nesreč pri delu ne presega dovoljenega povprečja, in povečali štednjo surovin ter orodja in opreme.

Ker je pretežni del vašega kolektiva sestavljen iz mladih ljudi, imate prav gotovo klub mladih proizvajalcev?

— Kluba mladih proizvajalcev še nimamo, največ zaradi pomanjkanja primernih prostorov. Prihodnje leto bomo skušali z dozidavo ta problem vsaj zasilno rešiti, vendar bomo skušali klub ustanoviti že prej. Precej razvito pa je v kolektivu športno in kulturno življenje. Več kot 35 odstotkov ljudi se vozi na delo z vlakom, približno 60 odstotkov pa s kolesi in mopedi. Kljub temu se okoli 30 odst. članov kolektiva aktivno udejstvuje v raznih športnih panogah. Imamo rokometaše, odbojkarje, nogometaše, šahiste, najbolj pridni izmed vseh pa so kegljači in strelci. Lani smo se z veseljem udeležili občinskih delavskih športnih iger, žal pa niso mogle nastopiti vse naše ekipe, ker ni bilo dovolj nasprotnikov. Tudi sicer imamo zaradi tega največ težav, zato bomo morali v bodoče, kot vse kaže, prirejati več srečanj s pripadniki garnizona JLA.

V kolektivu imamo tudi svoj pevski ansambel, naši igralci pa so pridno sodelovali v igralski skupini PD Mirana Jarca, dokler je ta še živela. Letos smo priredili samostojen večer domačih pesmi in napevov v Črnomlju in na Vinici. S takšnimi nastopi nameravamo nadaljevati.

M. J.

Vodstvo gospodarske zbornice

Svet za gospodarstvo pri OLO je v preteklem tednu določil ključ za 19-članski upravni odbor nove gospodarske zbornice našega okraja, upravni odbori bivših zbornic pa so nato izvolili svoje člane v upravni odbor nove zbornice. Njegovi člani so:

predsednik **Stane Nunčič**, podpredsednik **Lojze Pajnič**, tajnik **Julij Štern**; člani: **Janez Videnič** (Brežice), **Tone Pirc** (N. mesto), inž. **Brane Voljč** (Trebnje) in inž. **Rado Dvoržak** (Črnomelj) — vsi za kmetijsko-gozdarsko panogo; **Luka Dolenc** (N. mesto), **Tone Znidaršič** (Črnomelj), inž. **Mirko Pečar** (N. mesto), **Jože Rajgelj** (Videm-Krško) in **Tone Avsec** (strokovni tajnik GZ) — vsi za panogo rudarstva, industrije, gradbeništva in prometa; **Jože Unetič** (N. mesto), **Franc Kobe** (Metlika) in **Vika Hlebec** (Sevnica) — za trgovsko panogo; **Rudi Pintar** (N. mesto) in **Mitja Leber** (Čateške Toplice) — za gostinstvo; **Branko Voglar** (Videm-Krško) in **Milan Blatnik** (N. mesto) — za obrt in komunalo.

Svet za gospodarstvo pri OLO je imenoval hkrati tudi tri predsednike odborov sekcij pri novi zbornici, člane teh sekcij pa so imenovali na sejah UO prejšnjih zbornic. Sekcije sestavljajo:

Odbor sekcije za industrijo, promet, rudarstvo in obrt: Luka Dolenc (predsednik), Tone Avsec (strokovni tajnik), člani: inž. Branko Peternelj (N. mesto), Cedo Černelič (N. m.), Leo Likar (Brestanica), Boris Andrijanič (N. m.), Alojz Černe (Brežice), Slavko Štukelj (Sevnica), inž. Franc Dragan (V.-Krško), Peter Vujčič (Metlika), inž. Henrik Čmak (N. m.), Franc Kos (Črn.), Jože Jurešič (Brežice), Roman Dular (V.-Krško), Lojze Ogorevc (Sevnica), Polde Gole (Trebnje), in Miloš Matko (N. m.).

Odbor sekcije za kmetijstvo in gozdarstvo: Janez Videnič (predsednik), člani: inž. Niko Rihar (N. m.), Stane Rebernik (Brežice), inž. Matija Golob (Črn.), Ficko Vendelj (Sevnica), inž. Brane Voljč (Trebnje), Karel Vrečar (Brestanica), Lojze Serini (N. m.), Maks Babič (V.-Krško), inž. Rade Kalinovič (N. m.), inž. Drago Mišič (N. m.), inž. Slava Čepon (N. m.).

Odbor sekcije za blagovni promet: Jože Unetič (predsednik), člani: Karel Čater (Brežice), Viktor Kotnik (N. m.), Janko Vranešič (Črn.), Rudi Cimperšek (Sevnica), Franc Dornik (Senovo), Zdravko Petan (N. m.), Mitja Leber (Čateške Toplice), Jože Lampret (Otočec), Niko Selakovič (Črn.), Francka Slak (N. m.), in Niko Paulič (N. m.).

Strokovna tajnika sekcije za kmetijstvo in gozdarstvo ter sekcije za blagovni promet bosta imenovana naknadno.

V novomeškem KREMENU so ustanovili ZRGMIT

Pred kratkim so se sestali vsi inženirji in tehniki, ki so zaposleni v Industriji in rudnikih nekovin — KREMEN v Novem mestu ter ustanovili Združenje rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov. Tako so sedaj vsi tehnični strokovnjaki omenjenega kolektiva zbrani v enovitem združenju. Slednje je zlasti pomembno za podjetje KREMEN, ker ima razmeščenih osem svojih obratov po vsej Dolenjski in Spodnjem Posavju ter so med seboj precej oddaljeni. Inženirji in tehniki bodo sicer ostali še vnaprej povezani v svojih strokovnih aktivih v posameznih občinah.

Nova organizacijska enota, ki šteje 12 rednih in 5 izrednih članov, bo lahko smotrno reševala številna skupna vprašanja glede večanja obsega proizvodnje, nenehnega izpopolnjevanja tehnološkega procesa, izboljševanja organizacijskih oblik ter doseganja ekonomske lastne cene.

Novo združenje pripisuje še poseben pomen skrbi za izpopolnjevanje strokovne in ekonomske izobrazbe vseh članov.

—pb—

Razširjajte Dolenjski list!

Pred razpravo o novi ustavi

Osnutek nove jugoslovanske ustave bo v drugi polovici septembra dan v javno razpravo. Takrat se bo — kakor so sporočili na zadnjem zasedanju zvezne ljudske skupščine — sestal plenum Zveznega odbora SZDL Jugoslavije in začel razpravo o tem pomembnem dokumentu, ki bo, da tako rečemo, legaliziral našo bogato družbeno prakso in odprl nove perspektive za nadaljnjo pot jugoslovanske socialistične skupnosti. — V našem listu smo pred meseci že pisali o nekaterih vprašanjih nove ustave. Tokrat se bomo omejili le na bežna razmišljanja, ki bodo temeljila le na razpravi, ki smo jo v drobcih zasledili v tisku, ne pa na avtentičnem besedilu osnutka nove ustave. Le-ta bo, kot rečeno, znan šele v drugi polovici septembra, ko bo dan v javno razpravo. Prav tako se v teh razglabljanjih ne bomo dotikali nekaterih vprašanj, ki smo jih pred meseci v našem časniku že osvetlili.

Zanimivo je vprašanje, ali bo naša nova ustava — ustava države. Odgovor je na dlani. V pogojih, ko gradimo doslej nesluteno socialistično skupnost, v kateri delovni ljudje dejansko sodelujejo v upravljanju in odločanju o družbenih zadevah, seveda ne more biti govora o ustavi države. V tem pomenu govorimo o ustavi tam, kjer je v njej — in seveda v družbeni praksi — postavljeno težišče na vodeči vlogi države in njenega aparata, kot je to primer sovjetske ustave iz leta 1936. V naši novi ustavi, razumljivo, težišče ne bo na državi; nasprotno, to bo, kot je bilo že večkrat povedano, ustava človeka, človeka na delovnem mestu, s pravico upravljanja družbenega premoženja in delitve ustvarjenega dohodka. Seveda pa bo v ustavi še zmeraj govora tudi o državi in njenih organih, toda o državi z drugačno vsebino, o državi kot instrumentu, ki naj omogoča in zavaruje polno uveljavljanje človekove osebnosti. To ni več država klasičnega tipa — tu ne gre več za centralistično in administrativno vodenje družbenih zadev — to je država, ki odmira, ali bolje, to je država, ki se utaplja v družbi. Država pri nas že dolgo ne predstavlja več absolutnega razsodnika, kot je to država še marsikje na svetu. Sicer pa je že tudi ustava iz leta 1946, kljub težišču, ki je v takratnih pogojih nujno moralo biti na državi, močno poudarjala pomen iniciative množic.

Zaradi tega je jasno, da moramo na vprašanje, kaj je naša ustava, odgovoriti drugače. Lahko bi rekli, da je ustava družbena deklaracija, ki sankcionira vse napredne oblike družbene prakse in odpira perspektive graditve nove družbe.

GLEDE PRIHODNOSTI: BREZ TOGIH FORMULACIJ IN ROKOV

Ustavni zakon iz leta 1953 je postal že preozek za našo družbeno stvarnost. Takrat je družbeno upravljanje zajelo šele nekatera področja, tako da ustavni zakon še ni mogel imeti, na primer, določb o komuni in ljudskih odborih. Ustavni zakon prav tako ni mogel predstavljati celovite, zaokrožene koncepcije družbene ureditve prehodnega obdobja.

Zdaj, ko je naša družba doživela izredno hiter razvoj tako na torišču materialne krepitve kot tudi glede rasti novih odnosov, pa so že dozoreli pogoji za ustavo, ki bo predstavljala celovit dokument, ki ne bo le sankcioniral že uveljavljenih naprednih, na svetu edinstvenih oblik družbene prakse, ampak bo odpiral tudi perspektive graditve družbe na višji ravni. O tem bo najbrž govor v uvodu, ki bo osvetlil zgodovinske izvore in osnove jugoslovanske federacije in nakazal naš cilj — resnično človeško skupnost. To pa kajpak ne v togih formulacijah in rokih, ki jih ni mogoče postaviti mehanično in z letnico, kot na primer v programu KP Sovjetske zveze, temveč kot daljši proces, kot obdobje trdega, odločnega boja za materialni napredek in nove družbene odnose.

Na tej poti smo že. Delavsko in družbeno upravljanje, ki ga polno razvijamo, omogoča človeku, da postane subjekt, tvorec zgodovine, da prvikrat v zgodovini preneha biti sredstvo drugega človeka in postane sam sebi cilj. Delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje omogočata proces ukinjanja človekove odtujitve in ostvaritev pravega, resnično humanega človekovega dostojanstva. To pa je pot, ki vodi v resnično človeško skupnost, ki je naš cilj.

(Nadaljevanje sledi)

Tovariš Staležnik kida gnoj...

■ Kot strela z jasnega neba je prišla vest v hišo: »Kontrolor Zavoda za socialno zavarovanje je pred vrati!«

■ Gospodinji je odleglo, ko je prišlec zavil k sosedu.

■ »Je Peter Staležnik doma?« je vprašal.

■ Vprašanje je v živo zadelo mlado ženo, ki je v naročju držala petletnega otroka. Z rdečico na obeh ličnicah je v zmedi zlogovala: »Pa mislim... pogledam... ah, saj ga ni... že vem... Pri sosedu... ne, na koncu vasi... pri bratu kida gnoj... Tri dni je posedal doma, pa ni mogel več brez dela. Saj veste, človek je navajen. Ker doma nimamo nič, saj veste, je šel k bratu... Brat bratu pomaga... Sicer pa se možu bolniška izteče pojutrišnjem.«

■ Kontrolor je iz aktovke vzel formular in vpisal potrebne podatke: IME IN PRIIMEK: Peter Staležnik. — BIVALIŠČE: Izmišljena vas 13. — ZAPOSLEN: Zadruga delavnih Plavi trg. — V BOLNIŠKEM STALEŽU ZARADI: Manjša opeklina na desnem mezincu. — DOBA BOLEZENSKEGA DOPUSTA: 10 dni. — KONTROLO IZVRŠIL: XY dne zadnjega v mesecu, 1962. — OPOMBA: Peter Staležnik je v času bolniškega staleža kidal gnoj, zato je bil v smislu zakona ... o zdravstvenem zavarovanju in v zvezi s členom ... mandatno kaznovan z ... dinarji. — Izmišljena vas, dne zadnjega v mesecu, 1962. — PODPIS: XY (komaj čitljiv).

Čez nekaj dni se je kontrolor ustavil na domu **Franca Roštoharja, uslužbenca ObLO Brežice.** Toda presneto! tudi njega ni bilo doma. Mož ima malo zemlje, pa je v času bolniškega staleža (imel je želodčno in srčno bolezen) počival pri plugu na njivi. Majhna stvar, sprehoditi se je vendar treba! Pa sam sprehod je dolgočasen. Zakaj ne bi malo delal? In kdo mu bo obdelal zemljo, če je ne bo sam...

So težave, če ne moreš na njivo. Tudi če imaš samo zeljnik, je treba trdo delati. Če ne gre, lahko človek zboli na živcih. Čas, samo dan, ne, pet dni je treba, da bi bila solata opleta. Enostavno greš k zdravniku, rečeš, da si bolan, in dobiš šest dni bolniške. To je dovolj, da lahko opraviš vsa poljska dela na malem posestvecu, kjer raste solata. Skrbeti ni treba za nič, razen tega pa dobiš od socialnega še hranarino. Tako je najbrž mislila tudi **Terezija Volječanšek iz Artič,** zaposlena pri »Gradbeniku« v Brežicah, in na usodni dan, ko jo je obiskal kontrolor, plela solato. Delo ni bilo težko, pa vendar... prekršek!

Hinko Malus iz Pišec, zaposlen pri KPG Brežice, je bolan na pljučih, zato mu je zdravnik predpisal mirovanje in domačo nego. Pa ni miroval, delo v vinogradu ga je klicalo. Bil je lep zgodnji pomladanski dan, ko je vezal trte. Nič hudega sluteč, je stopical okrog njih, pa ga nenadoma obišče kontrolor. »Dober dan, ste vi...?« Neprijeten obisk, ko je največ dela v vinogradu! Hinko je vedel, kaj pomeni, če ga dobijo pri delu, dokler je na bolniškem...

Ob različnem času so različna kmečka dela. Spomladi, poleti in jeseni. Pozimi manj. Dobro je, če te bolezen zaloti v vseh časih, dobro je, da te drži čimdlje. Delovna doba teče, hranarino dobiš, kaj bi želel še več? Tudi delaš lahko, če te ne dobijo. Če te dobijo, se ne boš izgovoril: »Oprostite, mislil sem...« Kajti kontrolor dela po predpisih in je nepopustljiv. Tudi **Martinu Arnšku iz Vel. Malenc,** ki je začasno odšel v bolniški stalež iz kmetijske zadruge Brežice, se niti sanjalo ni, da kontrolor ne bi mogel razumeti, da je treba za vsako ceno škropiti vinograd in da mora to delo opraviti prav on, ker najeta delovna sila preveč stane. Po vsej verjetnosti pa sodobna medicina ne pozna načina, da bi se kdorkoli pozdravil pri škropljenju...

● Sodobna medicina tudi ne zagotavlja, da bi se revmatiki, bolniki srčnih bolezni, tuberkulozniki, živčneži, ponesrečenci in drugi pozdravili, če kidajo in vozijo gnoj, orjejo, kosijo in sušijo seno, kopajo v vinogradih, spravljajo les iz gozdov, pospravljajo poljske pridelke. Za to ni receptov, le nekateri bolniki v staležu si jih kljub vsemu sami pišejo. Seveda na svojo odgovornost...

Po podatkih, s katerimi razpolaga podružnica Zavoda za socialno zavarovanje v Brežicah, je bilo največ bolezenskih dopustov v mesecih, ko je treba opravljati nujna kmečka dela. V primerjavi z lanskim prvim polletjem je bilo letos do julija več primerov, da so bolniki in nebolniki zahtevali od zdravnikov, naj jih dajo v bolniški stalež. Med gospodarskimi organizacijami v brežiški občini je nedvomno na prvem mestu po številu izgubljenih delovnih dni in bolezni brežiški obrat Vodne skupnosti z 10,6 odstotka, ostala podjetja pa so imela: opekarna v Brežicah 8,01 odst. ljudi v bolniškem staležu, pletilnica v Dobovi 7,77 odst., KZ Bizeljsko 7,87, rudnik v Globokem 7,67 itd. Največ izgubljenih delovnih dni je imela v tem obdobju tovarna pohištva v Brežicah, kjer odpade 116 izgubljenih delovnih dni na nezgode, 242 dni pa na bolezni.

● Kaže, da število izgubljenih delovnih dni narašča kljub temu, da so o problemu razpravljali vsi politični forumi, gospodarske organizacije, zdravstvena služba in socialni delavci. Nedavno je probleme pretresal tudi razširjen plenum ObSS, ki je v ta namen sprejel vrsto sklepov in podčrtal, da jih je nujno potrebno izvajati, če hočemo do napredka. Spričo tega se zdaj vedno bolj — kot še nikoli doslej — kaže potreba po aktivnejšem sodelovanju med zavodom za socialno zavarovanje, zavarovanci in zdravstvenimi delavci. Najprej bo treba zavarovance poučiti, kdaj lahko bolujejo; za vsako prasko gotovo ne! Zdravniki, ki odločajo o tem, ali gre nekdo lahko v bolniški stalež, v prihodnje ne bodo smeli več avtomatično pripisovati: »toliko in toliko dni zaradi te in te bolezni«, ampak bodo morali ukrepati po trezni in pravični presoji. Osrednja naloga je, da preprečimo nesramno izkoriščanje družbenih sredstev, kot smo videli v zgornjih primerih. Če že nekomu dodelimo bolniški dopust oziroma ga — kot pravimo — pošljemo v bolniški stalež, mora tudi vedeti, kaj bolnik doma počne. Ni vseeno, ali dobi od socialnega zavarovanja hranarino, hkrati pa dela doma kot črna živina.

Zlasti je treba storiti v gospodarskih organizacijah in ustreznih organih odločne ukrepe proti tistim zavarovancem, ki izkoriščajo zdravstveno zavarovanje za opravljanje poslov izven redne zaposlitve, s čimer se nepravilno trošijo sredstva zavarovanja in zmanjšuje produktivnost dela in delovna sposobnost zavarovancev. Na drugi strani pa se naj zdravstvena služba posluži vseh možnih sredstev za preprečevanje pretirane in nepotrebne potrošnje zdravil. Varčevanje pri izdatkih za socialno zavarovanje in usklajevanje te potrošnje z naraščanjem narodnega dohodka je sestavni del splošnih naporov za stabilizacijo našega gospodarstva. To je istočasno del naporov za dvig življenjske ravni delavcev.

Take naloge predvideva na področju socialnega zavarovanja med drugim »PRIPOROČILO«, ki ga je letos 19. julija izdala ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije.

IVAN ZORAN

13 »tičev« pri sodniku za prekrške

Najprej dvoje podatkov: v prvem polletju letošnjega leta je zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu izplačal bolnikom v bolniškem staležu 123 milijonov dinarjev kot nadomestilo za osebne dohodke in 103 milijone dinarjev za zdravila. Toliko samo v našem okraju!

Vprašati bi se morali, kako so bila porabljena ta sredstva. Ali je bil vsakdo upravičen dobiti nadomestilo? Po zdravniških potrdilih je bil, toda... — ustavimo se: kaj pa tisti, ki so nesramno izkoristili zdravstveno zavarovanje? Kontrolorji so samo v letošnjem polletju našli 45 takih »tičev«, ki so v času bolniškega staleža delali na polju, kidali gnoj, kopali v vinogradu. Človek se upravičeno vpraša, ali je bil ta in oni tovariš res bolan, ali pa se je naredil bolnega zato, ker sicer ne bi mogel obdelati svoje (oziroma čigave?) zemlje. Prejšnji podatek potrjuje, da pride do »bolniških« največkrat zato, ker mnogi potrebujejo proste dneve za delo izven redne zaposlitve. S tem pa kršijo zakon o zdravstvenem zavarovanju. Zato je kontrolor 13 najbolj predrznih »tičev« predal sodniku za prekrške. Plačati so morali do 20.000 dinarjev kazni, razen tega pa so izgubili še nadomestilo za redni dohodek.

Čas je, da poostrimo kontrolo. Vsak član delovnega kolektiva naj ve, zakaj je njegov sodelavec za strojem dobil bolniški dopust in kaj počenja v času bolezni. Vsi plačujemo v eno blagajno, zato ne bomo dovolili, da bi se kdorkoli z njo neupravičeno okoriščal!

Za Debeli rtič in naše otroke

Takole so nam povedali na občinskem odboru RK Črnomelj:

Občinski odbor RK Črnomelj je imenoval akcijski odbor za zbiranje prispevkov za gradnjo Mladinskega obmorskega zdravilišča Debeli rtič. Do sedaj so zbrali 400.000 din. Odbor še vedno pridno nadaljuje z delom. Nekatera podjetja pa so odklonila pomoč. Res je, težko pogrešajo del svojih sredstev in vsak dinar ima v podjetju svoj namen. Ne moremo pa oprostiti tistim podjetjem, ki niso za tako humano ustanovo prispevali prav ničesar. Prav letos je iz naše občine 69 otrok na počitnicah ob Jadranu in v planinah. Od šol je zbrala največ prispevkov semiška, nato pa šoli v Adlešičih in Dobličah. Občinski odbor RK se jim lepo zahvaljuje.

Tudi tole je turizem, pa še prav prijeten in zabaven: če nam je v polnem bazenu kopališča v Dol. Toplicah le še prevroče, si lahko pomagamo po domače — s pletenko dobre pijače...

Gasilski praznik na Dvoru

Za Dvor pri Žužemberku je bil v nedeljo, 12. avgusta, velik praznik. Tamošnje gasilsko društvo je namreč slavilo 30-letnico ustanovitve.

Do 1932 na Dvoru sploh ni bilo gasilcev. Takratni šolski upravitelj Ciril Dekval je z nekaterimi naprednimi Dvorčani začel akcijo za ustanovitev in v septembru 1932 je bilo društvo ustanovljeno. Tovariša Dekvala so izvolili za prvega predsednika.

Takoj po ustanovitvi so pričeli graditi gasilski dom, ki je bil ob močni podpori prebivalstva dograjen drugo leto. To leto so kupili tudi prvo motorno brizgalno, ki jim še danes dobro služi, pripadajoče cevi in nekaj orodja in oblek. Do leta 1941, ko je moralo njihovo delo prenehati, so obvarovali nad 2 milijona ljudskega premoženja. Člani so bili tudi sicer zelo iznajdljivi. Ustanovili so igralsko družino in v prvih letih obstoja uprizorili 20 dobro obiskanih iger, katerih čisti dobiček so uporabili za nakup gasilskih potrebščin.

V času okupacije je prenehalo vsako delo. Okupator je zasedel gasilski dom in ga spremenil v skladišče municije. Polastil bi se bil tudi motorke, da je člani odbora niso pravočasno skrili. Komaj pa je bilo vojne konec, so gasilci takoj očistili dom okupatorske nesnage in vanj prenesli preostalo orodje in motorko. Seveda je marsičesa manjkalo. Zato so morali krepko poprijeti. Tako ima društvo danes dve motorki, od katerih je ena vgrajena v gasilski avtomobil, in precej drugega orodja.

Društvo ima tudi žensko in pionirsko desetino. Slednja je na okrajnem tekmovanju v Novem mestu julija dosegla prvo mesto in se plasirala v republiško pionirsko tekmovanje.

Proslave 30. obletnice društvene ustanovitve se je udeležilo zelo veliko ljudi. Ko je društveni predsednik ob pričetku pozdravljal navzoče, je pozdravil tudi prvega društvenega predsednika tov. Cirila Dekvala, ki je prišel na proslavo iz Ljubljane, prav posebno pa najstarejšega domačega gasilca 95-letnega Andreja Modica. Društvo si je pred kratkim nabavilo tudi nov prapor, pa je ob tej priliki pripel nanj spominski trak zastopnik krajevnega odbora SZDL tov. Seničar. Drugi trak je poklonilo Mizarstvo na Dvoru. Sledila je podelitev priznanj in znak za dolgoletno službovanje, ki so jih prejeli vsi še živeči ustanovni člani. Podelil jih je zastopnik občinske gasilske zveze Novo mesto.

Ob zaključku proslave so nastopili še pionirji s kratko gasilsko vajo. -r-

Sezonci

nepogrešljiva delovna sila

V okraju je veliko gospodarskih organizacij, ki zaposlujejo občasno delovno silo. Ta je zlasti nepogrešljiva v kmetijstvu in gradbeništvu, tako da mnogih del brez sezoncev sploh ne bi mogli opraviti. Gospodarske organizacije sklenejo z občasnimi delavci pogodbe o delovnem razmerju, ki lahko veljajo različno dolgo. Najamejo pa toliko delavcev, da lahko opravijo vsa dela, torej glede na potrebe; zato jih je eno leto več, drugo leto manj.

Z zakonom o delovnih razmerjih so sezonci enakovredni redno zaposlenim delavcem, vsaj kar zadeva zaslužek. Izkazalo se je, da gre sezoncem večinoma le za zaslužek, da naberejo rezerve za mrtvo sezono. Zato se večkrat kaj malo menijo za življenje delovnega kolektiva, kako podjetje gospodari in se bori s težavami. Tudi za organizacije se velikokrat ne zmenijo, zato je njihovo včlanjevanje v sindikat zgolj formalnost.

Na posvetovanju s predstavniki gospodarskih organizacij iz novomeške, metliške, črnomaljske in trebanjske komune, ki ga je prejšnji torek sklical ObSS Novo mesto, pa so ugotovili, da je v mnogih primerih temu kriva tudi gospodarska organizacija sama, ki sezonskih delavcev ne zna vključiti v kolektiv in jih izenačiti z redno zaposlenimi. Krivi so predvsem nekateri delovodje, preddelavci in podobni ljudje v gospodarskih organizacijah, ki krojijo pravice sezoncem tako, kakor se jim zahoče. Razumljivo je, da je vsak občasno zaposleni delavec razumel, kaj hočejo od njega, zato je često zapustil delovno mesto in si poiskal novega. Delovna mesta so sezonci zapuščali tudi v primerih, če pri podjetju niso dovolj zaslužili ali če so delali v izredno slabih pogojih. Seveda so samovoljno prekinili delovno razmerje in se zaposlili drugje, kjer se jim je predvsem ponudil boljši zaslužek. Do nove zaposlitve so jim pomagali ljudje, ki so se sami postavili za vodje skupin občasnih delavcev; ti so, brž ko so kje drugje iztaknili kaj boljšega, hitro »prepričali« svoje »varovance«, naj se zaposlijo pri drugem podjetju. To podjetje jim je dalo nagrado, ki so jo navadno vodje skupin sami zahtevali. Prekupčevanja z delavci pa ni malo. Zato je posvet odločno zahteval, naj se s tem preneha, da pa so podjetja dolžna občasnim delavcem zagotoviti delo v primernih pogojih in ostale pravice. Med te bi prišteli vključevanje v samoupravne organe kolektiva in vodstva ekonomskih enot ter podobno, kar bi morali storiti spričo dejstva, da znaša povprečna letna zaposlenost sezonca v kmetijstvu okrog 9 mesecev. Nedvomno je potrebno ob vsem tem omeniti zgleden primer KZ Dolenjske Toplice, ki je sezonce že izenačila z redno zaposlenimi. Ker se zaveda, kako težko je dobiti delavca za občasno delo v kmetijstvu, je vprašanje rešila tako, da sezonce plačuje tudi v mrtvi sezoni (plača je polovično povprečje osebnih dohodkov sezonskih delavcev) in jih tako pridobila za naslednje leto.

Zaključek plodne razprave je posvetovanje strnilo v nekaj sklepov, ki določajo, kako bo treba ravnati v prihodnje, da bo urejeno vprašanje sezonskih delavcev. Med drugim se priporoča sindikalnim organizacijam v podjetjih, naj vključujejo sezonske delavce v svoje vrste in v upravne organe gosp. organizacij. Ker je delovno silo včasih težko dobiti, priporočajo še, naj bi v prihodnje to vprašanje reševali zavodi za zaposlovanje delavcev, in če gre za zaposlitev sezoncev iz drugih republik, tudi ustrezni zavodi iz teh republik.

KAJ SO REKLI

Letni oddih in preventivno zdravljenje naših delovnih ljudi sta najpomembnejši zvrsti domačega turizma!

Dr. DANILO DOUGAN

Materialna osnova je temelj nadaljnjega razvoja vseh oblik uveljavljanja oddiha naših delovnih ljudi! — Počitniški domovi in njihova funkcionalnost so zrcalo delovnega učinka na delovnem mestu!

Z rastjo družbenega in gospodarskega razvoja postaja problem rekreacije delovnih ljudi čedalje bolj vsakdanja naloga sindikatov, organov družbenega upravljanja in ljudskih odborov!

LEOPOLD KRESE

Gradnjo domov oddiha morajo podpirati kolektivi in občinski ljudski odbori!

Investicija kolektiva v domu oddiha je enako ekonomsko utemeljena kot investicija v nove stroje: oboje je tesno povezano s produktivnostjo!

FRANCE PLAZAR

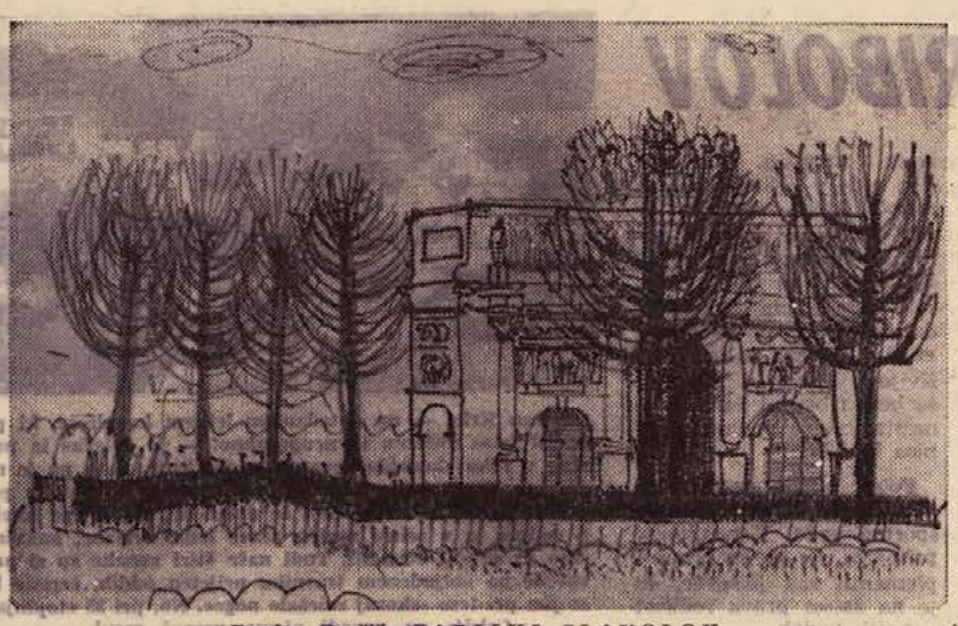

Bogdan Borčić: PARIŠKI SLAVOLOK

Reforma glasbenega šolstva

Predsedstvo sveta Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije je na eni svojih zadnjih sej razpravljalo o »Priporočilu za reformo glasbenega šolstva«. Sklepe oziroma resolucijo je objavilo v svojem glasilu »Informacije«, od koder je tudi ta povzetek, posredovalo pa jih je tudi svetu za šolstvo IS LS kot svoj predlog v zvezi z reformo glasbenega šolstva.

Glasbena vzgoja in šolanje se odvija v glasbenih šolah, v amaterskih glasbenih skupinah in v splošnoizobraževalnih šolah. Povezanost med naštetimi je bila največkrat izredno slaba. Glasbena vzgoja je bila zapostavljena in zanemarjena v osnovnih in srednjih šolah, kjer ni našla enakopravnega mesta v okviru rednih in izrednih aktivnosti. Reforma mora dati mlademu človeku poleg umske tudi čustveno vzgojo, in to na širši podlagi kot doslej.

Glasbene šole so ustanavljale razne ansamble, sodelovale pri razvijanju kulturnega življenja v kraju, uvedle pouk raznih instrumentov, trobil, pihal, ljudskih instrumentov in petja. Večina šol pa je še vedno zaprta v ozko šolsko dejavnost in omejena samo na pouk dveh ali treh instrumentov, zato ne ustreza potrebam in željam prebivalcev svojega okolja.

Reforma glasbenega šolstva in vzgoje bi morala postopoma doseči pogoje, v katerih bi mladina dobivala glasbeno vzgojo v najširšem okviru. V programih osnovnih in srednjih šol bi morala dobiti glasbena vzgoja mesto v okviru ostale umetniško-estetske vzgoje in postati enakovredna ostalim predmetom. Če želimo vsakemu otroku in državljanu omogočiti glasbeni pouk, potem ga lahko zagotovita v določenem času samo osnovno in glasbeno šolstvo skupaj.

V zvezi s tako široko zamišljeno reformo v glasbeni vzgoji je razumljivo, da bodo nujne spremembe tudi pri glasbeni vzgoji pedagogov. Tudi na učiteljiščih bo potrebno predlagati nekatere reforme.

O vlogi in obliki glasbene šole je bil v razpravi dan tale predlog: glasbena šola, ki ima najboljši strokovni kader in določeno strokovno raven, naj postane **matica za glasbeno vzgojo in šolanje na področju komune ali za več komun skupaj.** Strokovni kativ vseh glasbenih pedagogov na področju komune ali več komun skupaj pa bi tvoril podružnico Društva glasbenih pedagogov Slovenije.

Osnovne šole bodo morale prevzeti velik del osnovne glasbene vzgoje, glasbena šola pa naj prevzame predvsem šolanje glasbeno nadarjene mladine. Glasbeno šole je treba postaviti v enak položaj z drugimi šolami. Dijake naj bi glasbene šole izbirale na osnovi razpisa kot vse druge šole, pri tem pa upoštevale program šole, raven strokovnega dela in trenutne ekonomske možnosti. Tako se bo glasbena šola lahko še bolj posvetila strokovni kvaliteti pouka, individualnega in skupinskega, in skrbela za popularizacijo glasbene kulture s pomočjo javnih nastopov in glasbenovzgojnih predavanj. Za opravljanje matične službe na določenem področju bi glasbena šola dobivala potrebna dodatna sredstva od komune ali več komun skupaj.

Naloge glasbene šole kot matice bi bile zlasti: 1. pospeševati glasbeno vzgojo v splošno izobraževalnih šolah kot enakovreden predmet vsem ostalim predmetom v okviru rednega pouka in v okviru svobodne dejavnosti; 2. pomagati ostalim glasbenim šolam v občinah ali društvih, ki dosegajo določeno strokovno raven; 3. organizirati redne in dopolnilne tečaje ter seminarje za strokovno vzgojo kadra; 4. imeti evidenco in povezovati vse glasbene vzgojitelje v obveznem in glasbenem strokovnem šolstvu ter vse strokovne vodje instrumentalnih skupin in pevskih zborov; 5. po potrebi bi lahko bila glasbena šola koncertna poslovalnica, ki bi se povezovala z ostalimi tovrstnimi poslovalnicami, s šolami in z društvi in angažirala poleg domačih tudi druge sile.

„Ljubim to malo mestece in vaše čudovite ljudi“

Letošnjega mednarodnega delovnega sestanka kiparjev v Kostanjevici se udeležuje tudi italijanski kipar Vittorio Tavernari. Doma je iz Milana, kjer se je rodil leta 1919. Je učenec znamenitega P. Wildta. Do leta 1948 je samotaril, bil je »nepriznan«, čeprav so si njegova dela čedalje bolj utirala pot v svetovne galerije. Po tem letu se je njegovo življenje povsem spremenilo Na mah je začel dobivati naročila, krog njega pa se je začela zbirati vsa kulturna elita Italije. Danes je med osrednjimi italijanskimi umetniškimi osebnostmi. Prijatelji, ki redno zahajajo v njegov atelje, so Moravia, Levi in vrsta najuglednejših kulturnih delavcev, med katerimi je tudi Nobelov nagrajenec pesnik Quasimodo.

Tudi člani njegove družine so zelo nadarjeni, in sicer za glasbo. Gospa Tavernarijeva čudovito igra violino in ima naštudiranih vrsto klasičnih koncertov. Je tipična Italijanka, graciozna v kretnji, ljubka, sicer zadržana, le kadar je govor o glasbi, prekipi njen italijanski temperament. Mojster Tavernari je pripeljal v Jugoslavijo tudi oba otroka.

Sprva je bilo opaziti, da so zadržani, skeptični. To je razumljivo, kajti prišli so iz uglajenega sveta, ki je tako književnosti kot likovni umetnosti in arhitekturi dajal svetle vzore, ki so formirali svetovno kulturo. Toda kaj hitro so se »privadili«. Spoznali so naše kraje in ljudi, naše običaje, naše galerije (v Ljubljani in Zagrebu) in kmalu našli tudi zase marsikaj očarljivega, novega, interesantnega. Kmalu so naše kraje vzljubili in njihova ljubezen se je sčasoma v marsičem spremenila v navdušenje.

LETOSNJE LETO JE BILO NAPORNO

Vittorio Tavernari pripoveduje o svojem delu, o ateljeju, v katerem ustvarja, o svojih razstavah. Doslej je razstavljal po Evropi, Aziji in Ameriki. Dobil je vrsto mednarodnih priznanj, med katerimi je tudi lanska zlata nagrada na razstavi »»Morgan's Paint«, to je bila skupna razstava italijanskih in jugoslovanskih mojstrov, ki je obšla tudi jugoslovanske kulturne centre. Na letošnjem Bienalu v Benetkah ne razstavlja, pač pa bo dobil na Bienalu 1964 svojo dvorano. Zdaj pripravlja dela za razstavo v Kopenhagnu in New Yorku ter Parizu, naši javnosti pa se bo najbrž predstavil v ljubljanski Mali galeriji, ki od časa do časa predstavlja svetovne mojstre.

Vittorio Tavernari ustvarja predvsem v lesu. Je velik poet — lirik. Z dletom vnaša prefinjene, včasih že kar rafinirane linije, ki jih odkrije šele svetloba, padajoča na skulpturo pod premišljenimi koti. Zdaj je prišel v atelje na prostem, ustvarjal je v spreminjajoči se svetlobi, v večji razsežnosti, kot je je vajen v ateljeju. Vse to ga je sprva motilo in je zato delal vsak dan ob določeni uri, ko je bila svetloba približno enaka. To mu je uspelo prilagoditi njegovim navadam in

Mojster Tavernari v urici oddiha

zahtevam, ni pa mu uspelo ustvariti tako skulpturo, ki bi lahko stala na prostem v parku, kajti njegov več kot dva metra visoki »Torzo« bo nujno moral v zaprt prostor, ki bo umetno osvetljen. Toda tudi za to so organizatorji simpozija poskrbeli. Med nekdanjim glavnim vhodom v kostanjeviški grad in med baročno fasado so zidarji pod vodstvom Zavoda za varstvo kulturnih spomenikov LRS že začeli dvigati sodobno urejeno galerijo, ki bo imela tri dvorane po sto kvadratnih metrov s kabineti in depoji, kjer bo mogoče poleg Gorjupovih in Cvelbarjevih del razstaviti tudi male plastike udeležencev simpozija, spodnja dvorana pa bo namenjena izključno občasnim razstavam, ki so se zadnja leta v Kostanjevici lepo uveljavile in dale trdne temelje za nadaljnje delo. Tako bo tudi Tavernarijev »Torzo« dobil svoje mesto.

PRVIČ V JUGOSLAVIJI

»Zelo sem vesel, da sem prišel v Jugoslavijo in da sem povabljen na simpozij kiparjev vsega sveta. Prebil sem zanimive dneve ter spoznal ljudi tega prekrasnega mesteca. Zdaj sem prvič v Jugoslaviji. Potovanje, ki ga bom naredil k morju in ob obalah te prelepe dežele, mi bo dalo možnosti še bolje spoznati ta narod. Dežela je zelo lepa, ljudje ljubeznivi in prijazni, polni ljubezni in čustev do vseh drugih narodov sveta. Upam, da se bom vrnil v Jugoslavijo z osebno razstavo. Gospod Kržišnik mi je ljubeznivo ponudil, da jo lahko priredim. Verjemite mi, da bom zelo srečen, ko se bom ponovno vračal v to deželo,« je izjavil italijanski gost.

Prepričani smo, da bo kipar Tavernari tudi svojim italijanskim prijateljem posredoval vtise o naši deželi ter tako prispeval k zbliževanju med narodi Jugoslavije in Italije.

LADO SMREKAR

Delavske in ljudske univerze v Sloveniji

V sezoni 1960/61 je delovalo v Sloveniji 70 delavskih in ljudskih univerz. 62 univerz je zavodov s samostojnim finansiranjem, 4 so proračunske ustanove, 4 pa so v sestavu drugih ustanov oziroma družbenih organizacij. Dve tretjini univerz ima organizirane oddelke za ideološkopolitično, družbenoekonomsko, strokovno, splošno in poljudnoznanstveno izobraževanje. Oddelke vodijo skoraj na vseh ustanovah posebni vodje oziroma strokovni sveti.

»Pozdravite Slovence!«

Okrajni odbor Počitniške zveze Novo mesto, je sklenil prirediti letos seminarsko potovanje po naši državi prirediti letos seminarvi, na katerem bi se člani seznanili s težavami in s tem, kako je treba organizirati potovanje ferijalcev. Izmed prijavljencev so zbrali 24 članov iz sedmih družin.

1. julija je skupina krenila preko Karlovca proti Beogradu. Tamkajšnji dom počitniške zveze »Mladost« je sicer res iz mesta precej oddaljen, vendar pa nadvse lepo urejen. Oskrba, hrana in vodstvo je zelo dobro. Na Avali smo si ogledali Meštrovićevo mojstrovino ter z zanimanjem opazovali nov, zelo visok televizijski stolp, ki bo imel v enem izmed zgornjih nadstropij restavracijo. V Beogradu smo obiskali zelo lepo urejen Vojni muzej na Kalemegdanu.

Pot smo nadaljevali po Donavi v zanimivi vožnji z ladjo skozi Djerdjap do Prahovega, srečali več ladij, opazovali pri Železnih vratih vleko z lokomotivo, naši pogledi pa so se tostran Donave mudili v Jugoslaviji in onstran v Romuniji. V Prahovem smo pristali in nadaljevali vožnjo z železnico proti Nišu, kamor smo prispeli pozno v noči. Niški ferialci so upravičeno ponosni na svoje mesto, ki je povsem drugačno kot v predvojni Jugoslaviji. Nastanili so nas v svojem domu in nam razkazali tudi zgodovinske znamenitosti: Čele kulo, spomenik padlim v NOB, hkrati pa nam natresli kopico zanimivosti iz gospodarskega in kulturnega življenja v Nišu, ki se je izpremenil v snažno, sodobno urejeno mesto. Niška banja je znano zdravilišče, Zavodi RR izdelujejo radijske aparate, imajo tudi tobačno tovarno, a še in še bi bi lahko naštevali. Med ogledom mesta so nas prebivalci povsod veselo pozdravljali, radi se pohvalijo, da so že bili v Sloveniji, bodisi kot vojaki, bodisi na avtomobilski cesti ali kako drugače. Naročil kot: »Pozdravite nam Slovence i Dolenjce!« je kar deževalo.

Spet smo krenili na pot, tokrat v Skopje v Makedoniji. Tudi Skopje je lepše, večje in sodobnejše kot nekdaj. Posebno novi del mesta je občudovanja vreden. Imajo lep etnografski muzej, biološki muzej, galerijo, vrsto znamenitih mošej; razgled z minaretov je čudovit, 2 ha velik park ob Vardarju s športnimi prostori, z zabavišči za male in velike in z živalskim vrtom. Premalo je bilo časa, da bi si vse ogledali.

»Sinotus« je odbrzel preko Titovega Velesa proti Bitoli, od tam pa nas je avtobus po asfaltirani cesti popeljal proti Ohridu. Tam smo obiskali Naum, izvir Crnega Drima ter Strugo z lepo urejenim prirodoslovnim muzejem. 12. julija smo odhiteli še k Prespanskemu jezeru v Oteševo, kjer nastaja turistični kotiček, namenjen onim, ki si žele miru in tišine. **Nato smo se vrnili v Bitolo, kjer smo našli kapetana JLA tov. Marinčka, ki nam je izročil pozdrave za vse znance na Dolenjskem.** — Nato nas je ekspres preko Velesa in Zagreba popeljal domov. Videli smo mnogo novega, Okrajnemu odboru počitniške zveze pa smo hvaležni za izlet, ki nam ga je priredil.

Marjan Tratar

III. RAZPIS KAJUHOVIH NAGRAD

Z namenom, da bo narodnoosvobodilna vojna slovenskega naroda dobila v slovenski književnosti in publicistiki še večji poudarek, in z namenom, da bi pisatelje, pesnike, glasbenike, likovne umetnike ter zgodovinarje, zlasti pa vse, ki so kakorkoli sodelovali v NOV, še bolj zainteresirali za ustvarjanje del s tematiko narodnoosvobodilne vojne, razpisuje Zveza združenj borcev NOV Slovenije Kajuhove nagrade za leto 1963, in sicer:

I. nagrada v znesku 400.000 din

II. nagrada v znesku 300.000 din

III. nagrada v znesku 200.000 din.

Kajuhove nagrade se podeljujejo za izvirna in še neobjavljena dela, in sicer: a) za roman, povest, pesniško zbirko, zbirko novel, dramo; b) za likovno delo; c) za glasbo; d) za dokumentarno delo; e) za spomine; f) za ilustracije in opremo knjig.

Za Kajuhove nagrade pridejo v poštev le dela, ki obravnavajo predvojna napredna delavska gibanja in borbo KPJ, narodnoosvobodilno borbo, koncentracijska taborišča in zapore.

Avtorji, ki se potegujejo za Kajuhove nagrade, morajo svoja dela predložiti v dvojniku, označena s šifro, v zapečateni kuverti pa svoj točni naslov. Vsak avtor lahko predloži več del, vendar pa mora biti vsako posebej šifrirano. Prejeta dela bo ocenjevala komisija, ki jo bo imenovala Zveza združenj borcev NOV Slovenije.

Pri natečaju za Kajuhove nagrade lahko sodelujejo vsi državljani FLRJ, proti katerim ni uveden kazenski postopek. Zadnji rok za oddajo del je 31. december 1962. Vsa nagrajena dela bo odkupil zavod »Borec«.

Dela z oznako »Za Kajuhove nagrade« pošljite na naslov: Zavod »Borec«, Ljubljana, Titova cesta 17.

Nagrade bodo podeljene ob dnevu vstaje slovenskega naroda 22. julija 1963.

ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV NOV SLOVENIJE

Bilten »FILMSERVISA«

Pravkar je izšla prva številka Informativnega biltena podjetja »Filmservis«, ki ga danes uvrščamo v eno najaktivnejših jugoslovanskih tehničnih baz za usluge domačim in tujim filmskim podjetjem. Bilten bo objavljal tekoče vesti in aktualne probleme domačega filma in razjasnjeval njegovo umetniško, tehnično in gospodarsko problematiko. V prvi vrsti bo namenjen tisku, pa tudi vsem, ki se zanimajo za domačo filmsko proizvodnjo, njene uspehe in težave.

NAŠE VODE IN ŠPORTNI RIBOLOV

(NADALJEVANJE IN KONEC)

Ta predel je zelo bogat z belimi ribami in s ščukami. Za beličarje je

Krka pri Soteski

ribolov v tem odseku poseben užitek. Prav veliko je platnic, podusti, mren, linjev, bolenov, somov, ščuk in velikih krapov. Prava redkost so kapitalni somi in ščuke, ki domujejo v globokih in obsežnih tolmunih skupaj s sulci velikani.

Številne brzice od jezu v Mačkovcu do izliva Šmarješkega potoka pri Kronovem so izredno priljubljena mesta za lov vseh vrst rib, kjer je več zelo privlačnih in lepih otočkov, ki so prav prijetni za taborjenje. Zaradi bogastva tega predela je za ribiča ribolov pri Otočcu, Strugi in Kronovem nekaj izrednega.

Grad Otočec s svojo moderno urejeno restavracijo, hotelom in motelom lahko ustreže še tako zahtevnemu gostu.

Ribolov na soma, ki se lovi prav uspešno v spomladinskih mesecih in tudi poleti, zlasti ob naglo naraščajoči vodi, je poseben dogodek za ribiča.

V tem delu Krke so tudi do 50 kilogramov težki somi. Ni nobena posebnost, da ribič ujame soma, težkega 10 do 15 kilogramov. Lovimo jih najbolj uspešno na deževnike. Radi prijemljejo tudi na blestivko, zlasti proti večeru ob poletnih soparnih dnevih.

Kapitalne ščuke se zelo uspešno love na blestivko in mrtvo ribico. Lov na bolene je izredno zanimiv, ker je to zelo borbena riba; sicer nima okusnega mesa, vendar je vijačenje na bolena športni užitek.

Lovimo ga na majhno blestivko — metuljčka (meps), na plitvini ali na koncu globokih tolmunov, neposredno pod gladino. Prav tako je uspešen lov z umetno muho. Pernčarji lahko najdejo obilo užitka pri muharjenju s suho muho na platnico, jeza, bolena in zeleniko ter na podusti in rdečeoke z mokro muho. Krotenje nekaj kilogramov težkega bolena z muharico ali prav velike

Piše Stojan Jakovljevič

platnice predstavlja višek športnega užitka. Izredno zanimiv je lov na linje in ploščice, vendar zahteva veliko potrpežljivosti in znanja. Trud je bogato nagrajen, ko ribič ujame izredno previdnega linja in še previdnejšega ploščiča. Platnico in podust lovimo tudi s preprosto vabo — na kruh.

Pod jezovi so lepi, vendar redki menki. Tu in tam se pojavlja čep, zelo okusna riba iz rodu ostrižev. Ostrižev je v tem odseku precej in jih lovimo z majhno blestivko ter na običajne beličarske vabe.

Znana gostilna ob Krki radijo po uspešnem ribolovu zadovoljnemu ribiču svoje usluge ter znani dolenjski čviček. V recepcijah hotela Grad Otočec in zdravilišča Šmarješke toplice so na razpolago turistične ribolovne dovolilnice. Hotel »Grad Otočec« ima na razpolago tudi ribiške čolne, ki jih posoja proti primerni odškodnini.

● S Krko proti Brežicam

Od Kronovega do izliva v Savo pri Brežicah je Krka zaradi favne še tipično nižinska voda in je v vsej dolžini 35 km bogata s skoraj vsemi vrstami sladkovodnih rib. Prevladujeta platnica in podust, ki sta pač najštevilnejši. Glavne športne ribe pa so som, ščuka in bolen, ki jih tu lovimo predvsem z blestivko. Od Kostanjevice dalje je že najti nekaj smučev.

Smuča lovimo z majhno blestivko ali na kosček ribe.

V Kostanjevici se pri ribiški družini dobijo na razpolago čolni in tudi dnevne ribolovne dovolilnice. Isto je na razpolago tudi pri ribiški družini v Brežicah. Pritoki Krke na odseku Kronovo — Brežice imajo tudi salmonide. Prav posebno znan je potok Studena, ki se izliva v Krko pod Kostanjevico. S ščukami in belimi ribami zelo bogati potoki so Radulja pri Škocjanu (v zgornjem toku tudi salmonidi) in Račna pri Zamešku. Desni pritoki Krke: Pendirjevka, Kobilščica in ostali so salmonidnega značaja. V njih zgornjih predelih so potočne postrvi, ki so v teh potokih izrazito gorske postrvi in ne zrastejo veliko.

V Kostanjevici je star cistercijanski samostan, Gorjupova galerija in stvaritve mednarodnega simpozija kiparjev »Forma viva«. V bližini prijaznega Šentjerneja v Pleterjih pod Gorjanci je znan kartuzijanski samostan, ki je v času NOB nudil zavetišče ranjenim partizanom.

● Kaj pa Temenica in Mirna?

P. membnejši pritok Krke je Temenica, značilni kraški potok ponikalnica. Dolg je 50 km. V zgornjem delu od izvira do Šentjovrenca je izrazita salmonidna voda, od tam naprej pa je že nekaj ščuk, klenov in drugih belih rib. Posebnega pomena je potok za ribiče v svojem zgornjem in srednjem toku, zlasti pri Mirni peči, kjer so velike ščuke in izredno veliki kleni. V mirnopeški Temenici je ribolov na ščuke zanimiv, ker so v njej težke ščuke in je njih krotenje v razmeroma majhni vodi (širina 10 do 15 m) prav težko ter je uspeh odvisen od znanja ribiča tudi zato, ker je obrežje precej zaraščeno.

V Mirenski dolini je potok Mirna, ki ima precej lepih manjših pritokov. Vse vode v dolini Mirne so salmonidnega značaja. V teh vodah je največ potočnic, nekaj šarenk ter lipanov, ki so bili vloženi šele zadnja leta. Vse kaže, da se bodo prav dobro obnesli. Razen salmonidov živijo v Mirni in pritokih še bele ribe, od katerih so najštevilnejše podust, platnica in klen.

Potok Mirna predstavlja s svojimi pritoki idealne športne vode. V nekaterih pritokih se je še ohranil plemeniti rak jelševec, ki je na žalost prava redkost v naših vodah.

Onstran Krke — na dosedanjem letnem kopališču, ki pa je žal letos uničeno in neuporabno! — je dolgčas in pristop v reko skorajda nevaren za življenje. Zato pa je na desnem bregu letos tolkanj bolj živahno. V nedeljo popoldne je bil tu živ-žav kot že dolgo ne, saj je vse hitelo k vodam in v senco sprico prave letne vročine, kakršne smo se skoraj odvadili. Tudi naše štiri znanke so si privoščile na obljudenem travniku prijeten oddih, čeprav bi se jim pri tem »skoraj zmešale noge«. No, pri 35 stopinjah Celzija po navadi nismo preveč resni...

Človek z dvema srcema?

Sovjetski kirurg Demičov namerava nekemu na smrt bolnemu pacientu vsaditi še dodatno srce. Poskusna operacija na psu je popolnoma uspela.

Sovjetski kirurg dr. Demičov je vzbudil pozornost že pred dvema letoma, ko je psu vsadil novo glavo. Zdaj je spet v središču pozornosti, kajti ukvarja se s fantastičnim načrtom, da bi na smrt bolnemu pacientu vsadil še dodatno srce, ki bi ga vzel pravkar umrli osebi. Podobna poskusna operacija na psu je popolnoma uspela.

Dr. Demičov je vsadil ovčarskemu psu dodatno srce, ki zdaj že 44 dni brezhibno deluje. Kirurg se zaveda, da pacientom z dvema srcema ne bo mogel poljubno podaljšati življenje, upa pa, da jim bo na ta način podaril življenje vsaj za nekaj časa.

Kirurg izhaja pri svojih načrtih iz dejstva, da je srce umrlega človeka še nekaj ur po smrti primerno za presaditev. Toda uporabi lahko samo srce otroka ali mladega človeka, kajti v prsnem košu je le malo prostora. S sedanjimi poskusi hoče dr. Demičov dognati, kako se bo bolnikov organizem obnašal do tujega tkiva.

Šest »kranjskih Janezov«, ki so kot vojaki in hkrati turisti obiskali pred kratkim vrh Triglava, skalno streho naše domovine, pošilja lepe planinske pozdrave bralcem Dolenjskega lista! — Na sliki: naši bralci in prijatelji ob (in na!) Aljaževem stolpu vrh Triglava

Slep, a odličen kmetovalec

Omer Marić iz vasi Humlišani pri Mostarju je slep že od leta 1943. Kot osemletni deček je izgubil vid in dobil hujše poškodbe pri eksploziji bombe, ki jo je našel na njivi.

Toda Omer ni obupal. Ko je prišel iz bolnišnice, se je začel ukvarjati s kmetijskimi deli. Že v petnajstem letu je postal odličen kmetovalec. Zdaj Marić sadi, obdeluje, suši in celo sortira tobak. Vid mu nadomešča izredno razvit tip. Prav tako spreten je pri delu v sadovnjaku.

ELE STREHE NA VALETI

Upokojenski domeškega Partizana že vrsto let organizira taborjenje za svoje člane ob morju — Lepo je v portoroškem zalivu

Če si naselje ogledamo od blizu, vidimo, da jim je v dokaj kratkem času uspelo dobro urediti osnovne objekte. Vodstvo taborjenja nam je zaupalo, da bodo iz leta v leto napredovali, kljub temu da finančna sredstva zelo počasi dotekajo. Trudili se bodo, da naselje z leti uredijo, tako da bo nudilo vse tisto, kar človek od takšnega objekta pričakuje.

Pred dnevi smo obiskali prebivalce tega naselja in izvedeli, da je življenje v taboru zelo prijetno. Videli smo, da dobro prenašajo objektivne težave, ki pa, kakor smo že omenili, bodo s časom izginile. Nekoliko so se pritoževali, da je morje precej oddaljeno, pa kaj, ko ga ne moreš približati. Sicer pa za mlade noge to res ni nobena težava. Preko dneva se odvija točno določen dnevni red, ki poleg kopanja obsega vse mogoče dejavnosti. Prijetni taborni večeri, obiski letoviških krajev (Umag, Piran itd.) in še marsikaj napravi dan zelo zanimiv.

V naselju smo zatekli tudi goste. To so člani društev, s katerimi domače društvo tesno sodeluje; tako so tu člani iz Sevnice, Mirne peči, Beograda, Zagreba itd. Tu se sklepa poznanstvo za sodelovanje med letom.

Prijetni dnevi, polni sonca in vedrine, vzbujajo pri prebivalcih naselja precejšnje razpoloženje. Tudi humorja ne manjka. Povejmo eno za zaključek: Tov. Jože je bil v neposredni bližini nemških turistov in je dobro čul njihovo govorjenje. Zlasti se je večkrat ponavljala beseda »gut«. Pred večerjo se je ponovno spomnil na prej omenjeni razgovor in je vprašal petletnega Borčija: »Borči, ali veš kaj to pomeni gut?« Borči korajžno odgovori: »Vem. Gud — to je rojstni dan...«

Sd.

Partizanovem taboru ob naši prelepi slovenski obali

Vsi srbski rudniki svinca in cinka: enoten kombinat

Delavski sveti rudnikov svinca in cinka v Srbiji so se odločili, da se združijo v enoten kombinat, ki bo nosil ime »Trepča«. V sestav »Trepče« bodo prišli v avgustu že poleg obstoječih obratov še širje do sedaj samostojni rudniki.

Na podlagi izčrpnih analiz so samoupravni organi ugotovili, da bo ta združitev izrednega pomena za nadaljnji razvoj barvne metalurgije v Srbiji. Novi kombinat bo sposoben sistematično izvajati raziskovalna dela, povečati proizvodnjo svinca in cinka, produktivnost dela ter z boljšo organizacijo doseči bolj ekonomično poslovanje. Do leta 1965 bo potrebno vložiti za geološka raziskovalna dela kar 2,5 milijarde dinarjev.

Trepča ima že danes velik ugled kot eden največjih proizvajalcev svinca in cinka v svetu in novi kombinat si bo z večanjem surovinske osnove ter z napredkom tehnologije lažje utrdil svoj položaj v svetu. Novi kombinat bo proizvajal letno okoli 1,2 milijona ton svinčeno-cinkove rude ter bo s staležem 8230 oseb dosegel letno vrednost proizvodnje nad 22 milijard dinarjev.

Dragatuš dobi vodovod

Še letos bodo v Dragatušu zgradili vodovod, ki bo napajal s pitno vodo naselje, zlasti pa šolo in upravne prostore gospodarskih organizacij. Dela investira ObLO Črnomelj, velik del sredstev pa so zbrali tudi prebivalci, ki so v ta namen uvedli samoprispevek. Vodovod bo veljal okrog 20 milijonov dinarjev.

MIHAIL ZOŠČENKO:

NAVADNA STVAR

V naši hiši se je, veste, dogodil nemil dogodek; človeka so zabodli z nožem. Vendar je treba priznati, da se je to zgodilo zelo kulturno.

Če bi se kaj takega zgodilo v kakšni drugi, malomeščanski hiši, bi nastalo zaradi tega prerivanje, vpitje in pretep. Pričeli bi zahrbtno razbijati okenska stekla, lomiti ograjo na stopnišču in tako dalje. Tu pa sta se tiho in mirno pograbila dva državljana zaradi družinskih zadev in eden je zaril drugemu nož v prsi. Na srečo je nosila žrtev zaradi mraza na sebi telovnik in tri flanelaste srajce, sicer bi gotovo umrla v strašnih mukah.

Seveda so takoj poklicali rešilni avto in milico. Enega so vtaknili sem, drugega tja. In tako bi se morala zadeva končati.

Pa se ni.

Stanovalci so pričeli javno izražati svoje vtise. Razpravljali so o tem, komu se bo dodelil izpraznjeni stanovanjski prostor. Ker je bil državljan Kostja Ponomarev aretiran, je ostala njegova soba prazna. Cigava bo zdaj? Kandidatov je dovolj. Vsi so nestrpni. Nekateri čakajo že od devetstosedemnajstega leta.

Zdaj pa se je pričela še sama žrtev zanimati za to sobo. Poslala je iz bolnice bolničarja. Prosi, da bi Kostjevo sobo dodelili njemu kot žrtvi.

Kmalu se je tudi osebno pojavil na obzorju. V bolnici so mu zakrpali luknjo in zdaj je zopet med nami z novimi silami in velikimi zahtevami. Soba pripada žrtvi, je dejal. Obstoji, je dejal, takšen predpis.

Predsednik hišnega sveta pravi:

— Oprostite, državljan, o čem takem nisem nikoli ničesar slišal — to je čista demagogija! Toda kljub temu — nadaljuje predsednik — se je treba vživeti v položaj žrtve. Tem prej, ker stanuje tale materin sin v kuhinji in vdihava različne škodljive vonjave, in sploh, zakaj so ravno njega zabodli in ne koga drugega!

Žrtev se je ob teh besedah sključila in se prijela z roko za preluknjano mesto. Videlo se je, kako človek trpi.

Stanovalci so popustili. Naj, pravijo, uživa. Vrag z njim! Imel je pač srečo!

Toda sreča niti ni bila tako velika: Kostja Ponomarev je bil obsojen samo na pol leta. Zaradi tega se je žrtev zelo vznemirila. Drugi kandidati so ga pričeli tolažiti:

— Nikar se tako ne vznemirjajte, mladi mož! Le zakaj bi ga naj obsodili na večjo kazen? Ali je morda koga po službeni dolžnosti oklofutal?

Žrtev pravi:

— To je res. Razumem, da je to navadna stvar. Kljub temu pa mislim, da je pol leta premalo. V tem času se ne moreš niti prav obrniti v njegovi sobi.

Stanovalci mu pravijo:

— Morda vas bo še enkrat zabodel, ko pride iz zapora. Morda vas bo čisto ubil, ko vas bo videl v svoji sobi. Tedaj mu bodo kazen povečali. Morda ga bodo obsodili celo na poldrugo leto.

Žrtev odgovarja:

— Ne, prijatelji. Vidim, da sem zaman trpel. Naposled bi bilo še dobro, da bi se vrnil čez pol leta. Kaj pa, če pride prej? Če ga zajame amnestija in se vrne že jutri? Mar naj živim v neprestanem strahu?

Tako se žrtev sploh ni preselila v Kostjevo sobo.

KLAUS MAMPELL:

BONTON V VLAKU

Splošno navodilo: preženi na vsak način vse sopotnike iz kupeja, po možnosti iz vagona, najbolje pa kar iz vsega vlaka. Slednje dosežeš, če jih prepričuješ, da niso sedli v pravi vlak ali da ima drugi boljšo zvezo.

Metode v podrobnostih: če sediš v kupeju za kadilce, imej pri sebi nekaj cigarnih ogorkov. Zadnji trije centimetri težke cigare zanesljivo preženejo iz kupeja tudi najmočnejše kadilce. Vonj takšnega ogorka ni samo hujši kot plin solzivec in različna sredstva za bruhanje, temveč se tudi tako zaje v obleke sopotnikov, da se bodo tega potovanja večno spominjali.

Če si ženska in ne moreš kaditi cigare, vzemi s seboj dveletnega otroka. Če so tvoji otroci že starejši, si enega izposodi. Najbolje je, če se otrok takoj prične cmeriti. Če so v kupeju vsa mesta zasedena, naprosi enega izmed potnikov, naj malce drži cmeravega otroka, dokler ne najdeš prostora. Prav gotovo ti bo kmalu odstopil svoj prostor. Če se otrok ne cmeri, mu daj v vsako roko kos kruha, namazanega z marmelado. Otrok se bo sprehajal med potniki in se z namazanimi prsti oprijemal njihovih oblek, da ne bi padel. To je zelo učinkovito sredstvo.

Dobro sredstvo je tudi, kadar otrok kaže s prstom skozi okno in te vprašuje pri prvi hiši, mimo katere se vozite: »Ali stanuje v tej hiši teta Evlalija?« Pri naslednji hiši zopet vpraša: »Ali stanuje v tej hiši teta Evlalija?« in tako nadaljuje nekaj sto kilometrov, zakaj otroci so zelo vztrajni. Če otrok po tristo kilometrih še vedno sprašuje: »Ali stanuje v tej hiši teta Evlalija?«, je razen tebe in otroka ostal v vlaku le še sprevodnik. Ta ne bo izstopil, ker ne sme.

Če se voziš ponoči, tedaj seveda ugasni v kupeju luč in zavesi vrata. Kadar se vlak ustavi in prihrumijo po hodniku novi potniki, krepko drži vrata. Ker od zunaj ne morejo videti v kupe, bodo ljudje mislili, da je kupe rezerviran, in bodo hiteli dalje.

Če pa sam vstopaš ponoči v vlak, naj te dozdevno zaklenjena vrata ne premotijo. Pojdi glasno nekaj korakov dalje po hodniku, nato pa se tiho splazi nazaj. Videl boš, da se bodo vrata dala odpreti. Vstopil boš v mračen kupe in zagledal na vsaki klopi po eno iztegnjeno osebo, ki se bo pretvarjala, kot da spi. Glasno zakašlji, sedi enemu kratko malo na trebuh. Videl boš, kako bo potegnil noge k telesu. Tako boš dobil prostor, ki ga urno zasedi in reci: »O, oprostite, to ste bili vi?«

Zapleti se s svojimi sopotniki vedno v razgovor, posebno kadar želijo brati. Prični jim razlagati, kam potuješ in zakaj, in pripoveduj jim o svojem malem nečaku Fridolinu. Ne pozabi tudi vsakega sopotnika po vrsti spraševati o raznih njegovega potovanja, kadar pa jedo, kar počno precej pogosto, jih vprašuj, kaj imajo na kruhu. Bulji jim tako dolgo v žvečeča usta, dokler ne bodo nenadoma vstali in skočili iz vozečega vlaka.

Sklep: ravnaj s sopotniki kot z mozolji. Sami po sebi so sicer nedolžni, toda kljub temu človeka motijo, zato jih je treba odstraniti, brž ko se pojavijo.

JACK LONDON:

KRIŠTOF DIMAČ

PRIREDIL: Stanko Šimenc

RIŠE: Janez Gruden

47. Našli so pripravno mesto in postavili šotor. V led so naredili zaseko, kamor so spravili čoln. Želeli so si edinole to, da bi kmalu dospeli v Dawson. Čok pa je vsakih pet minut zagrmel prvo kitico neke bojne pesmi.

48. S težavo so čoln zrinili proti deročemu rečnemu toku. Zmrzovalo je in čoln je postajal jedro ledenega splava. Vse je škripalo, ko so pluli po Yukonu. Ko se je zmočilo, niso mogli k obali. Na bregu so zagledali luči in splav se je ustavil ob ledenih ploščah. Yukon je za šest mesecev zamrznil!

49. Tri dni sta Kriš in Čok prenašala poldrugo tono opreme od [illegible] so se zbrali v topli koči. Toplomer na [illegible] pod ničlo! Sprague jima je izročil [illegible] odslovil.

50. Kriš in Čok sta bila pri »Losjem rogu«, kjer sta premišljala, kako bosta živela. »Denarja imava toliko, da se preživiva mesec dni in si kupiva še orožje in streliva,« je rekel Čok. »Majhen izlet na deželo nama ne bo škodil. Ako ne dobiva nobenega losa, se pridruživa Indijancem.«

Paberki s tribune občanov

Krajevni odbori Socialistične zveze v brežiški komuni so v maju, juniju in juliju uspešno izvedli zbore občanov. Kakor preseneča majhna udeležba (le 14,6 odstotka volivcev), tako je vendar razveseljivo, da so državljani zahtevali odgovore brez ovinkov, pri čemer je prišla zlasti do izraza problematika vasi in komunalne dejavnosti. Predstavniki gospodarskih, kmetijskih, trgovskih in političnih organizacij, kakor tudi oblastni organi, zastopniki zavoda za socialno zavarovanje, zdravstveni delavci in drugi so se morali pošteno potruditi, da so odgovarjali na neizčrpna vprašanja, ki so prihajala iz ljudskih množic.

Občane je zanimalo vse. Hoteli so zvedeti, kako je z adaptacijo šole v Veliki dolini, kako delajo organi občinskega ljudskega odbora, kmetijske zadruge, še posebno, kako bo letos z odkupom živine, telet, mleka, pridelkov in ostalega blaga. Spraševali so, kdaj bo regulirana Gabernica, ali se bo uredila davčna politika za hribovske predele, ali velja oceniti potrošniške svete za uspešne, kdaj se bo izboljšala kvaliteta zdravstvenih pregledov in podobno. Niso se hoteli raziti brez ustreznega odgovora, zakaj so tolikšne razlike v moki, ki jo prodajajo slovenske in hrvaške prodajalne. **Skoraj vsi diskutantje so v razpravi omenjali Titov govor kot edino pravilno vodilo pri odpravljanju napak in pomanjkljivosti.**

Odmev razprav zahteva red v krajevne organizacije Socialistične zveze. Pomeni, da ni dovolj, če se sklepi samo potrdijo, ampak jih je treba tudi izvajati. Žal so primeri, da vse pobude in predloge nekatere organizacije preslišijo in ne pošljejo višjemu forumu niti zapisnikov svojih sej. Kaže, da celo prošnje več ne zaležejo.

O izvajanju nalog Socialistične zveze je redno obveščen tudi občinski ljudski odbor. Poročajo mu, ali so sklepi izvršeni ali so vprašanja še odprta. Na ta način se ustvarja vez med občani, ki imajo svoje želje in zahteve, in oblastnim organom, ki naj bi upošteval koristne pobude državljanov. Seznanjanje pa tudi odpravlja poglavitno pomanjkljivost v dosedanji praksi, češ da so oblastni organi eno, politični organi pa drugo. Prizadevanje, da bi čimprej dosegli napredek, ne bo neplodno, zlasti ne, če bodo tudi občani vedeli, za kaj gre, kje je treba popustiti in kje pomagati.

Planinsko srečanje na Mirni gori

Planinsko društvo Črnomelj prireja v soboto, 18. in v nedeljo, 19. t. m., planinsko srečanje in slavje v planinskem domu na Mirni gori. V soboto bo planinski ples, v nedeljo pa rajanje. Društvo bo organiziralo prevoz za goste iz Črnomlja. Domače in tuje viže bodo donele pozno v noč. Sveži gorski zrak bo opajal planince in goste.

Pogled s te prelepe »strehe Bele krajine«, prijeten gorski zrak, srečanje z znanci, belokranjska kapljica, pečenka in dobra postrežba, vse to bo navdušilo vse, ki se bodo srečali na Mirni gori. Planinsko društvo vabi na to srečanje tudi planinska društva občin Kočevje in Novo mesto, prav tako goste in planince iz drugih krajev!

80 let brežiških gasilcev

5. avgusta je brežiško gasilsko društvo proslavilo 80-letnico svojega obstoja. Na ta praznik so se člani pripravljali že dolgo časa in se trudili, da bi proslava čimbolj uspela. Že ob 11. uri dopoldne je brežiška godba na pihala priredila promenadni koncert, kar je bilo uvod v praznično razpoloženje. Že v soboto so bile razobešene zastave, pred občinskim ljudskim odborom pa je bila postavljena tribuna.

Ob 14. uri je bil improviziran požar v poslopju okrajnega sodišča, zaščita sosednjih zgradb pred razširjenjem požara in reševanje ljudi iz gorečega poslopja. Pri vaji so sodelovali tudi gasilci okoliških društev, DVD Samobor, Zaprešič, Brdovec, Černomerec, Celuloza — Videm-Krško in ekipa JLA.

Prisotne gasilce in goste je pozdravil predsednik društva tov. Franjo Zorko, ki je na kratko orisal zgodovinski razvoj in uspehe. Za njim so govorili še predstavniki okoliških gasilcev, s katerimi je to društvo sodelovalo, in predstavnika republiške in okrajne gasilske zveze. Pozdrave je izročil tudi predsednik ObLO Samobor tovariš Stanko Vugrinec in predstavnik ObGZ Samobor.

Gasilsko društvo je nato prejelo diplome in plakete prijateljskih gasilskih društev. Vsi govorniki so podčrtali družbeno vlogo gasilskih društev v čuvanju imovine državljanov in skupnosti. Poudarjali so bratstvo in enotnost med sosednjimi republikami ter so sklenili, da bodo tako sodelovali tudi v bodoče.

Po končanih govorih je bil pred svečano tribuno mimohod gasilskih enot in motorizacije. Slovesnost je bila zaključena z gasilskim pozdravom »Na pomoč«. Žal je nenadno slabo vreme prireditev delno pokvarilo in zmanjšalo število udeležencev na zabavi, ki je sledila temu delu proslave.

BREŽIŠKE VESTI

Trgovska šola v Brežicah

Brežice predstavljajo v Spodnjem Posavju močan šolski center. Tu je razen šol in večernih šol še šola za izobraževanje kadrov v trgovski stroki. Trenutno je ta šola v stavbi bivše meščanske šole, vendar nima dovolj prostora za teoretični in praktični pouk. Obiskujejo jo učenci iz cele Dolenjske in Zasavja. Vsi stanujejo v internatu, ki je od šole precej oddaljen. Že večkrat se je razpravljalo o tem, da bi se trgovska šola zgradila v bližini internata, sedanji prostori pa naj bi služili osnovni šoli. Vse kaže, da bo kmalu prišlo do uresničitve te zamisli. Novo šolsko poslopje bo zgrajeno na vrtu sedanjega dijaškega doma kot samostojen objekt, ki pa bo povezan z obstoječim domom. Poslopje bo obsegalo 4 učilnice, kabinet in ostale prostore, ki bodo namenjeni upravi in profesorskemu kadru. Načrt je napravljen tako, da bodo vse učilnice obrnjene proti jugu. S tem objektom bodo brežice dobile moderno šolo.

Tml.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Ježeta Dušaka,** delavca iz Sevnice, je v kamnolomu zadel kamen in mu poškodoval levo podkolenico. **Marjana Katiča,** vnuka posestnika iz Loč, je podrl avtomobil in mu poškodoval desno nogo. **Franc Novoselc,** delavec iz Kapel, se je pri padcu z motorja poškodoval po glavi. **Jože Straser,** mehanik iz Sel, se je pri padcu z mopeda poškodoval po glavi. **Vinka Pšeničnika,** upokojenca iz Vrhja, je podrl motorist in ga poškodoval. **Anica Bosnar,** hči upokojenca iz Senovega, si je pri padcu poškodovala desno nogo. **Terezija Grčič,** upokojenka iz Dugega dola, si je pri padcu na travi zlomila levo nogo. **Ivan Kene,** invalidski upokojenec iz Globokega, si je pri padcu s hleva poškodoval hrbtenico. **Ivan Miler,** mizarski pomočnik iz Vel. Malenc, si je pri delu z dletom poškodoval levo nogo. **Ludvik Mirt,** rudar iz Dobrave, si je pri padcu s kozolca poškodoval prsni koš. **Alojz Skofljanc,** delavec iz Bregov, je padel s kolesa in si poškodoval levo roko. **Ivan Andrejaš,** delavec iz Zdol, si je pri delu z mlatilnico zlomil desno nogo. **Tomislav Dujmačič,** delavec iz Šenkovca, je na cesti padel in si zlomil levo nogo. **Veronika Gajski,** hči delavca iz Jesenic, je padla s hruške in se poškodovala.

Adlešičani si želijo, vendar...

Prebivalci Adlešič in okolice se pritožujejo, da močno pogrešajo stalni telefonski spoj s Črnomljem. Čez dan imajo v času rednega poslovanja telefonske centrale v Črnomlju dobro povezavo v vse smeri, medtem ko je izven obratovalnega časa centrale ves ta predel Bele krajine odrezan od ostalega sveta. Ob nesreči in nenadni obolelosti človeka ali živine nimajo prebivalci nobene druge možnosti, kot sesti na kolo in se odpraviti na 12 km dolgo pot do Črnomlja. Vendar to v poletnem času še gre, zelo težko pa je kolesariti ob slabem vremenu in pozimi.

Upravnik pošte v Črnomlju nam je pojasnil, da je bilo na seji občinskega ljudskega odbora v Črnomlju že ponovno načeto vprašanje nočne dežurne službe v telefonski centrali, vendar noče nihče vgrizniti v kislo jabolko: kritje nastalih stroškov. Omenjena akcija bi namreč zahtevala letno okoli 1,200.000 din, teh pa si občinski ljudski odbor ne more dovoliti. Prav tako je znesek previsok za poštna podjetja sama, kajti upoštevati je treba, da je obremenitev omrežja v nočnem času majhna.

Pa še ena možnost za rešitev nakazanega vprašanja je: vzpostavitev stalnega spoja preko črnomaljske postaje Ljudske milice. To pa je stvar zbora volivcev, ObLO Črnomelj in postaje Ljudske milice.

—pb—

Za lažji dostop na Mirno goro: še 400 m nove ceste

Planinsko društvo v Črnomlju je pričelo z rekonstrukcijo ceste iz Planine do Planinskega doma na Mirni gori. Zadnjih 400 metrov ceste pred planinskim domom bo izpeljanih čisto na novo, tako da bo tu največji vzpon 13 % samo na relaciji 85 m. Nova cesta bo le za vožnjo navzgor, po stari pa bodo vozili navzdol. Tako bo omogočen osebnim avtomobilom in avtobusom znatno lažji prihod do planinskega doma. Tam bo urejen tudi parkirni prostor.

Cesta bo sodobno urejena in široka 3-5 m. Investitor je Planinsko društvo Črnomelj. Z delom so že pričeli in skupina Dalmatincev že vihti krampe. To bo pomembna pridobitev za turizem v naši komuni. **J. Š.**

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Še o novi avtobusni postaji

V zadnji številki Dolenjskega lista smo brali članek o brežiški avtobusni postaji. Pisec članka je povsem upravičeno zastopal mišljenje, da je nujno potrebno zgraditi novo postajo. Avtobusna postaja nikakor ne bi smela biti več na tako prometni ceste, kot je sedaj, ker potniki, ki čakajo od enega do drugega avtobusa, lahko mimogrede zakrivijo kako prometno nesrečo. Prav tako pa avtobusi, ki parkirajo na cesti, ovirajo promet. Rešitve ne smemo iskati na parkirnem prostoru. Parkiranje po mestu bo sedaj prepovedano in bodo morali vozniki ustavljati vozila na tem prostoru. Zato je nemogoče, da bi bila tu še avtobusna postaja.

Problem bo rešen šele z dograditvijo bizeljske ceste. Po investicijskem programu je tu predvidena izgradnja postajališča za avtobuse z vsemi prostori. Postajališče bo obsegalo predel med Župančičevo in Aškerčevo ulico, široko pa bo tako, da bodo lahko na vsaki strani stali po štirje avtobusi hkrati. Upamo, da se bomo lahko kmalu posluževali nove avtobusne postaje. **Tml.**

Do 20. oktobra: nova stolpnica

Sklad za zidanje stanovanjskih hiš gradi v Črnomlju 24-stanovanjsko stolpnico, stanovanja pa bodo prodajali gospodarskim organizacijam in ustanovam. Predvidoma bo blok narejen do 20. oktobra. Isti sklad je dodelil 12 milijonov dinarjev kredita 45 zasebnim prosilcem, ki žele graditi stanovanjske hiše.

Samopostrežna trgovina v tretji fazi

Samopostrežna trgovina v Črnomlju je dograjena do tretje faze. Za dokončanje bi potrebovali še okrog 15 milijonov dinarjev. Da bi trgovina še letos začela poslovati, so pri Splošni gospodarski banki v Ljubljani zaprosili za kratkoročni kredit. Gradbena in obrtniška dela plača ObLO, opremo pa trgovsko podjetje »Prehrana« iz Ljubljane.

3 milijone za adaptacije

Za adaptacijo prostorov stanovanjske skupnosti je bilo lani namenjenih milijon dinarjev, letos pa bodo znašale te investicije še 3 milijone. Sredstva so zagotovljena, krijejo pa se s krajevnim samoprispevkom občanov.

871 ton gnojil kmetom

Do konca junija so zasebni kmetovalci v črnomaljski občini nakupili 871 ton umetnih gnojil za spomladansko gnojenje in dognojevanje. Kljub temu je pridelek ozimnih žit na zasebnih poljih 10 odstotkov manjši, to pa predvsem zaradi neugodnega vremena v zimskem času, ko so posevki močno oslabeli.

Delavci z okrnjenimi pravicami

»Čevljarstvo« v Kostanjevici je samostojno podjetje, ki posluje že od leta 1956. Res je, da je kolektiv podjetja preživljal težke čase, vendar so si s štednjo iz lastnih sredstev obnovili prostore in nabavili nekaj osnovnih sredstev. Zgube ni podjetje nikoli izkazovalo, zaposlovalo pa je 12 do 13 čevljarjev, ki so bili zadovoljni s skromnim zaslužkom.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

Kolektiv je vsa leta marljivo delal. Z enakim delovnim zanosom je nadaljeval tudi vse letošnje mesece, čeravno zaposleni že več mesecev niso dobili plače. Za neurejeno finančno stanje je kriv honorarni knjigovodja, ki še ni uredil letne bilance. Z malomarnostjo je knjigovodja prizadejal zaposlenim veliko krivico in s tem proizvajalcem okrnil osnovne pravice.

Zaposleni pa kljub temu niso vrgli puške v koruzo, obvestili so o nerednosti vse pristojne činitelje. Do sedaj pa je bilo še malo ukrenjenega. Upajo, da zahteve kolektiva ne bodo v nedogled prihajale na gluha ušesa.

Zaposleni prejemajo že več mesecev akontacijo plač v višini 8, 9 ali 10 tisoč. Če bi tako plačo prejemali vsi tisti, ki so dolžni po službeni dolžnosti zadevo rešiti, bi jo nedvomno že zdavnaj rešili!

D. K.

Ali so cene v hotelu »SREMIČ« na Vidmu pretirane?

Na zadnji seji zbora proizvajavcev je bilo zastavljeno vprašanje zakaj so cene v hotelu Sremič izredno visoke, kljub temu, da postrežba ni najboljša. Tudi postojanka na Sremiču ni najbolje oskrbovana z jestvinami in pijačami. Naprosili smo direktorja hotela Sremič tov. Maksa Pogačarja, naj nam odgovori na nekaj vprašanj.

Uprava hotela priznava, da so cene v restavraciji precej visoke. Vzrok za to so predvsem visoki stroški vzdrževanja hotela. Stavba je namreč neekonomično grajena in samo za gretje prostorov porabijo nad milijon 500 tisoč dinarjev. – Zato mislijo na rekonstrukcijo stavbe.

Kolektiv si kljub vsem težkočam prizadeva goste čimbolj zadovoljiti. Cene so že nekoliko znižali, vendar preko meja realne ekonomske podlage ne morejo. Hotel Sremič ima šest ekonomskih enot. Čeravno so v restavraciji dokaj visoke cene, so pa zato cene hotela in gostišč zelo konkurenčne ostalim gostinskim podjetjem. – Strežno osebje se dobro zaveda svojih nalog in še tako zahtevnega gosta zadovolji s postrežbo. Trditve o slabi postrežbi niso točne. Cestokrat pa se dogodi, da gost ne upošteva gostinskega delavca in želi z nekulturnim ter nesocialističnim odnosom uveljavljati vse mogoče pravice. Tega vprašanja pa nihče ne obravnava. – Postojanka na Sremiču je redno oskrbovana, težave povzročajo le domači fantje, ker se radi pretepajo.

To so torej odgovori direktorja hotela. Res je, da je lahko kritizirati, težje pa je smiselno reševati probleme. V videmsko-krški občini je še vedno več zasebnih gostišč, ki zaposlujejo tujo delovno silo in tudi obdavčena so manj. O teh zadevah pa občinski ljudski odbor molči, namesto da bi kaj ukrenil.

Kmetovalci ne marajo odškodnine za novo cesto

1. avgusta sta krajevna odbora Socialistične zveze na Bizeljskem in v Pišecah sklicala sestanek vseh, ki so zainteresirani za gradnjo ceste Bizeljsko—Pišece. Sestanka so se udeležili tudi di predstavniki občinskega ljudskega odbora Brežice in kmetijske zadruge na Bizeljskem, ki so si nato ogledali zemljišče, po katerem naj bi potekala cesta. Izvolili so koordinacijski odbor in dva pododbora, ki bosta delala vsak na svojem področju. Zavzeli so se tudi za to, da bi se takoj začelo delati.

Nova cesta bi predvsem povezovala gospodarski področji Bizeljskega in Pišec oziroma njuni kmetijski zadrugi. Prav tako bi z novo cesto veliko pridobili kmetje, ki bi svoje pridelke laže pošiljali na trg.

Največja težava pri gradnji ceste je pomanjkanje denarja. Okoliški kmetje so na sestanku izjavili, da bodo pomagali z materialom, denarjem in s prostovoljnim delom in da nočejo za zemljo, koder bo tekla cesta, nobene odškodnine. V akciji, ki bo poskušala pritegniti vse občane na tem področju, naj bi nihče ne izostal, saj bo nova cesta zgrajena le s skupnimi močmi. **V. Z.**

• **Skopski sejem** je obiskalo 273.000 ljudi iz vse države. Najbolj so se zanimali za izdelke zagrebške tovarne »Rade Končar«, »Prvomajske«, »Iskre« in drugih. Na sejmu je bilo sklenjenih za več kot 7 milijard dinarjev kupčij.

MATIČNI URAD IZ GRADCA SPOROČA

Pretekli mesec ni bilo nobenega rojstva ne poroke.

Umrla sta: Ivan Jelenšek, upokojenec iz Borštа, 78 let, in Ivanka Starašinič, delavka iz Boršta, 36 let.

Kako smo gospodarili v prvem polletju

Z dosežkom industrijske proizvodnje v prvem polletju ne moremo biti povsem zadovoljni, saj znaša le 41 odstotkov letnega plana. To pa je za 18 odstotkov manj kot v istem času lani. Vendar moramo upoštevati, da se je industrija v sevniški občini letos spoprijemala z velikimi težkočami. O teh bomo pri vsaki gospodarski organizaciji še spregovorili. Uspešnejši pa so bili trgovci, gostinci in kmetijci.

JUGOTANIN je dosegel 35 odstotkov celotnega dohodka, določenega po letnem planu. Proizvodnja je bila sicer dosežena v zahtevanih količinah, zataknilo pa se je pri prodaji proizvodnje. Podjetje se je moralo prekomerno zadolžiti zaradi ogromnih zalog in neizterjanih računov. Podjetje plačuje visoke obresti za najete kredite.

KOPITARNA je dosegla letni plan s 46 odstotki. Narodni dohodek je v podjetju za 8 odstotkov nižji kot celoletni dohodek, prav tako pa za 9 odstotkov dohodek podjetja. Nasprotno pa je podjetje povečalo osebne dohodke za 6 odstotkov nad doseženim dohodkom, število zaposlenih pa za 3 odstotke nad postavljenim planom. Porast števila zaposlenih je opravičljiv zaradi sezonskih del na obeh žagah. Tudi kopitarna ima težave s prodajo izdelkov. Prisiljeni so najemati kredite za kreditiranje kupcev in za ustvarjanje tržnih zalog na žagah. Podjetje bi moralo politiko do izterjavanja kupcev zaostriti.

Kopitarna pa tudi Jugotanin bosta morali posvetiti spričo vse večje konkurence na tržišču več pozornosti svojim proizvodom. Nujno bo potrebno razmišljati o še boljši notranji organizaciji, o mobiliziranju nekaterih rezerv, o varčevanju ter zniževanju stroškov. Doseči bo potrebno čimvečjo storilnost ter postati na tržišču konkurenčen.

MIZARSKA PRODUKTIVNA ZADRUGA je dosegla bruto dohodek podjetja v višini 61 odstotkov, čisti dohodek 64 odstotkov, osebni prejemki pa so bili prekoračeni za 7 odstotkov. Porast osebnih dohodkov je bil v tem podjetju zabeležen tudi lani. Zato nastaja vprašanje, če je povečanje osebnih dohodkov v skladu s povečanjem storilnosti dela. Znano je, da je povečanje celotnega dohodka podjetja rezultat ugodnih tržnih razmer.

KOLEKTIV KONFEKCIJE »LISCA« je presegel družbeni bruto proizvod za 11 odstotkov. Dohodek je bil dosežen s 60 odstotki. »Lisca« je šele v razvoju in je kljub temu zmožna konkurirati na domačem tržišču. Premalo

SEVNIŠKI VESTNIK

pozornosti pa je podjetje posvetilo zunanjemu trgu, čeravno ima odlične pogoje, da se s svojimi izdelki uveljavi na zunanjem tržišču.

OBRTNO GRADBENO PODJETJE »MAROK« je doseglo planirani dohodek le s 37 odstotki. V podjetju so nastala nesoglasja in trenja, kar vsekakor kvarno vpliva na razvoj podjetja.

Kolektivi gospodarskih organizacij morajo napeti vse sile, da bodo tudi letos uresničili svoje obveznosti do družbe. To pa bo mogoče doseči s povečanjem proizvodnje in z osvajanjem tujega tržišča.

D. K.

Uspehi kmetijskih zadrug

Kmetijski zadrugi v sevniški občini sta dosegli v prvem polletju zadovoljive uspehe. Zadruga v Sevnici je dosegla celoten dohodek s 50 odstotki, osebne dohodke pa s 54 odstotki. Organi kmetijske zadruge se bodo zavzeli za izvršitev plana kooperacije in za čimvečjo proizvodnjo na svojih posestvih. V gozdarstvu nameravajo opraviti posek in spravilo lesa, ki je določen za povečano realizacijo v lesni industriji. V pogledu investicij bo zadruga pripravila potrebne programe in elaborate, s katerimi bo nastopala na natečajih.

Kmetijska zadruga Tržišče-Sentjanž je celotni dohodek dosegla z 49 odstotki. Tudi ta zadruga bo pripravila potrebne elaborate in načrte za svoje investicije, s katerimi si bo pomagala pri nadaljnjem podružbljanju kmetijskih površin.

MATIČNI URAD IZ TRŽIŠČA SPOROČA

Julija sta bili rojeni dve deklici in en deček.

Poročili so se: Jože Prijatelj, delavec iz Slančjega vrha, in Marija Mesojednik, delavka iz Tržišča; Ferdinand Kovač, traktorist iz Tržišča, in Terezija Mavrič, poljedelka iz Drušč; Matej Lepoša, zidar, in Jožefa Tršinar, delavka, oba iz Ljubljane.

Pričeli so obirati hmelj

V Loki so v ponedeljek, 13. avgusta, pričeli z obiranjem hmelja. Poleg domačinov in okoličanov so najeli še delavce in delavke iz Medjimurja. Pri obiranju bo sodelovala tudi mladinska delovna brigada. Če bo potrebno, bodo priskočili na pomoč tudi učenci višjih razredov osnovnih šol. Letos bo zaslužek nekoliko boljši, ker je cena za škaf 75 dinarjev, medtem ko je bila lani 50. Letošnji pridelek bo v Loki zelo lep in kvaliteten.

Veselica PGD Breg

Prostovoljno gasilsko društvo Breg je imelo 5. tega meseca letno veselico z običajnimi gasilskimi vajami. Letos so imeli gasilci veselico že na svojem zemljišču, kjer si grade gasilski dom. Temeljna dela so izvršili v lastni režiji in z domačo strokovno močjo. Ako bo vreme lepo in ugodne finančne razmere, bo že letos dograjena orodjarna. Vnetim gasilcem z Brega želimo veliko uspeha.

S. Sk.

Že 239 novih žiro računov

Do 10. avgusta so pri komunalni banki v Novem mestu vknjižili 239 novih žiro računov, tako da se je skupno število žiro računov pri tej banki povečalo od 40 — (lastniki teh so bili predvsem obrtniki) na 279. Največ žiro računov so odprli uslužbenci, ki opravljajo poleg svojega dela še najrazličnejša honorarna opravila. Med temi je največ zdravnikov, knjigovodij, računovodij, profesorjev, voznikov in strokovnjakov iz gospodarskih organizacij. Na žiro račune pride povprečno vsak dan 250.000 dinarjev.

V vsako našo družino tednik Dolenjski list!

Bomo res metali denar skoz okno?

• Kam s papirjem?

• V pisarnah ga mečemo v koš. Na cesti stopimo nanj. V avtobusu, na vlaku ga rabimo in pustimo ležati.

• Preveč papirja. Preveč starih časopisov, knjig, brošur, plakatov, vrečk. Kam s to šaro?

• Gospodinje se hitro domislijo: »Na podstrešje z njim ali v zaboj za drva; pozimi, ko ni s čim podkuriti, vse prav pride!« Oča kupi v mestu koso, doma pa ovojni papir odvrže in pohodi. Fant, ki se pripravlja na počitnice, zloži knjige in zvezke in si zadovoljno pomane roke, češ: »Zažgali bomo znanost!« — Kaj je narobe, ko uničujemo papir!?

• Da, znamo ga uničiti. In še kako dosledno! Uničiti pač ni težko, saj papir tako rad gori.

• Šele ob pepelu se morda zamislimo: Kaj ne bi bilo bolje, če bi nerabljen papir — stare zvezke, vreče, kartonske zaboje, ovitke, etikete, časopise — prodali in dobili kak dinar!

Nismo gospodarji. To pove dejstvo, da so nekateri predstavniki za papirno industrijo predlagali, naj bi uvozili 3000 ton starega(!) papirja, kolikor ne bi izrabili vseh domačih virov«. Predlagali so v času, ko na vsakem koraku poudarjamo, da je treba zmanjšati uvoz in povečati izvoz. To so predlagali ljudje, ki dopustijo, da propada nerabljen papir na smetiščih. In koliko papirja propada na smetiščih v Jugoslaviji?

Kdo bo kaj ukrenil? Ali zadostuje dogovor z Odpadom, da je treba nabaviti toliko in toliko ton starega papirja? Ne, ker Odpad papir nabavi ali pa ga ne nabavi. Odvisno je od nabiralcev. Če bi bila odkupna cena za kilo starega papirja primerna, jih najbrž ne bi bilo treba spodbujati. Tako pa...

● Kje so domači viri?

Pred kratkim se je novomeški Odpad dogovoril z okrajnim inšpektoratom za šolstvo, da bi z okrožnico vsem šolam pomagal v propagandni akciji za nabiranje odpadnega materiala, predvsem starega papirja. Odziv je bil nepričakovano slab. Z akcijo sta začeli samo dve osemletki v okraju, ostale so se izgovorile, da nimajo primernega prostora, da v njihovem kraju za to ni možnosti in da se jim ne splača.

Ali se jim res ne splača? Ali res nimajo časa in prostora?

V času majskih izletov bodo mnoga šolska vodstva prav gotovo vedela napotiti učence s prošnjami, naj jim to in to podjetje nakaže za izlet toliko in toliko denarja. Prepričana bodo, da ravnajo prav in da jim nihče ne more nič očitati. Ali pa znajo razen tega načina še kaj drugega, da bi prišli do denarja. Bomo res učili mladino beračenja?

● Šola je samo ena možnost, preko katere bi pospešili zbiranje starega papirja. Druga, nič manj pomembna, bi bila zbiranje starega papirja doma. **Vsaka družina, vsaka hiša bi lahko prispevala svoj delež.** Prav gotovo bi našli zaboj za odpadni papir. Otroci ali kdorkoli bi ga potem odpeljali k Odpadu oziroma v zbirališče (n. pr. v šolo). Če bi znali zaposliti otroke, jim ne bi bilo treba dati toliko denarja za razne reči, ker bi ga tako sami zaslužili. Zbiranje odpadnega materiala pa je nedvomno lepa priložnost za zaslužek.

● In še in še...

Star papir propada. Pa se spomnijo, da bi ga za drage devize uvozili iz inozemstva! Kje je čut za gospodarnost? Kaj imamo res toliko sredstev, da bi jih morali trošiti za star papir?

● Novomeški Odpad odkupi okrog 100 ton starega papirja na leto, lahko pa bi ga vsaj **petkrat, če že ne desetkrat več.** Zakaj ga ne? Ali je naša življenjska raven že tako visoka, da nalomarno prezremo podobne možnosti zaslužka? Vsekakor je ne bi smeli meriti samo po številu avtomobilov in motorjev, ki so kupljeni na obroke...

Še ta mesec: razgrnjeni urbanistični načrti za Dolenjske in Šmarješke Toplice

Na ObLO v Novem mestu so izvedeli, da bodo konec avgusta tako v Dolenjskih kot v Šmarjeških Toplicah razgrnili občanom na vpogled programske urbanistične zasnove Dolenjskih in Šmarjeških Toplic. O teh programih bodo nato razpravljali z volivci na zborih kjer bodo predstavniki ObLO tudi podrobneje obrazložili razstavljene načrte. Predloge volivcev in programe bodo nato obravnavali še na seji ObLO, nakar bo po sprejetju urbanističnih načrtov dana trdna osnova za celotno nadaljnje projektiranje v naštetih krajih.

Hkrati so zvedeli, da je ObLO lani in letos vložil precej truda in sredstev za glavni urbanistični načrt Novega mesta in za ureditev nekaterih mestnih predelov, tako na primer za dokončno ureditev naselja Majde Šilc, za stanovanjski predel na Znančevih njivah, za ureditev cestišč v Bršlinu, za zazidalni kompleks tovarne IMV, za preselitev klavnice in mlekarne in še za nekatere druge aktualne urbanistične probleme Novega mesta. O tem bomo v našem tedniku v kratkem obširneje poročali.

Tovariš Jože Martinčič pozdravlja iz Šmarjeških Toplic

Naš stopiški rojak tovariš Jože Martinčič je z ženo letos že devetič na obisku v domačem kraju. Tokrat bo ostal med nami kar sedem tednov, v Severno Francijo pa bo odpotoval prihodnji teden, ves spet prerojen in pomlajen. V Šmarjeških Toplicah, ki jih ima nadvse rad, so te dni tudi njegov sin z ženo in dvema otrokoma. »To je paradiž!« izjavljajo otroci tovariša Martinčiča, ki se ne morejo nagledati in naužiti lepot Dolenjske. Tovariš Martinčič toplo pozdravlja z družino vred rojake in znance, ki so zdaj na obisku v Sloveniji, kot tudi bralce našega lista.

Knjižnice v Sloveniji

V letu 1961 je bilo v Sloveniji 2175 knjižnic (100 znanstvenih, 138 strokovnih, 525 ljudskih in 1412 šolskih) s skupnim knjižnim skladom 5,022.124 zvezkov, ki se je v primerjavi z letom 1960 povečal za 6 odst., čeprav se je število knjižnic zmanjšalo za dva odstotka, v glavnem na račun šolskih knjižnic, ki so se ponekod spojile.

Fluorografija - uspešen način borbe proti tuberkolozi

Od 20. do 25. avgusta bo po lestih letih ponovno množično slikanje pljuč v občini Trebnje. Priprave za izvedbo te množične zdravstvene akcije so v polnem teku. Pri občinskem LO Trebnje je bil že pred enim mesecem ustanovljen poseben štab za izvedbo priprav. Prav tako so bile osnovane tudi komisije pri krajevnih uradih, ki tesno sodelujejo s štabom. Občinski LO Trebnje je v ta namen zagotovil znatna denarna sredstva, da bi bila akcija res uspešna. Množično slikanje pljuč bo brezplačno in bo zajelo vse prebivalce od 19. leta starosti dalje.

Obolenja prsnih organov, predvsem pa tuberkuloza, so še vedno zelo številna in prav v občini Trebnje ne kažejo nikakega upadanja. Protituberkulozni dispanzer v Trebnjem ima v svoji oskrbi še vedno veliko število tuberkuloznih bolnikov, njihovo število pa še vedno narašča. Z naraščanjem števila obolenj pa narašča tudi število ogroženih članov družin, nad katerimi mora zdravstvena služba bdeti in jih s stalno kontrolo obvarovati pred to dolgotrajno in nevarno boleznijo. Prav tako narašča iz dneva v dan število rakavih obolenj prsnih organov ter obolenj srca. Pljučna tuberkuloza in ostala obolenja se dajo uspešno zdraviti, če jih *že ob začetku obolenja odkrijemo.* Zdravstvena služba v svojem rednem delu opravlja vse te naloge, vendar ne more iz raznih objektivnih razlogov pregledati vseh prebivalcev, bodisi da se le-ti ne odzovejo povabilu, ker se počutijo zdrave, bodisi da odlašajo s pregledi zaradi pomanjkanja časa in prevelike oddaljenosti od zdravstvenih ustanov. Tako zdravstvene ustanove nimajo točnega pregleda o zdravstvenem stanju prebivalstva in tudi ne morejo pravočasno in učinkovito ukrepati.

Zato se posebno v zadnjem deseletju redno vršijo fluorografski pregledi prebivalstva. Množično slikanje prsnih organov odkriva vrsto obolenj od pljučne tuberkuloze, rakavih obolenj pa do obolenj srca in prsne mrene. Odkriva jih tudi pri tistih prebivalcih, ki se počutijo navidezno zdrave. Prav za te ljudi je tako slikanje rešilna bilka, ker odkriva obolenja, ki so šele v prvih začetkih in se dajo v razmeroma kratkem času uspešno ozdraviti. S tem pa, da se tak bolnik začne takoj zdraviti in se drži vseh higienskih predpisov, obvaruje svojo družino in soljudi, s katerimi živi skupaj, pred boleznijo.

TREBANJSKE NOVICE

Razen škode, ki jo ima posameznik, ki zboli za katero od naštetih bolezni, pa povzročajo obolenja ogromno škodo celotni skupnosti. Zdravljenje tuberkuloznih bolnikov ali bolnikov za rakavimi in drugimi obolenji terja od skupnosti ogromna denarna sredstva, katera bi se dala s pridom uporabiti v druge namene. Zato našim oblastvenim in zdravstvenim delavcem ni žal ne denarnih sredstev niti truda, da bi se ta akcija uspešno izvedla. Seveda pa uspeh fluorografske akcije ni odvisen samo od prizadevanj tistih, ki jim je to delo službena dolžnost, temveč je odvisno v veliki meri od prebivalstva samega. Popoln uspeh fluorografske akcije bomo dosegli samo takrat, če bo udeležba prebivalstva stoodstotna.

Štab za priprave in izvedbo fluorografske akcije in zdravstveni delavci, ki delamo na tem področju, pričakujemo od prebivalstva, da v naših prizadevanjih ne bomo osamljeni. Pričakujemo, da se bodo vsi prizadeti občani odzvali pozivu k obveznemu fluorografiranju in s tem zagotovili popoln uspeh te prepotrebne zdravstvene akcije.

Dr. A. Spiler

PREBIVALCEM OBČINE TREBNJE!

Oba zbora ObLO Trebnje sta na skupni seji 29. junija 1962 sprejela odlok o obveznem fluorografiranju za vse prebivalce na območju občine Trebnje, ki so dopolnili 19. leto starosti. Zaradi preprečevanja in zatiranja tuberkuloze je fluorografiranje (slikanje) pljuč in srca obvezno in brezplačno. Kdor se ob določenem času ne bo udeležil obveznega kontrolnega pregleda ali bo kakor koli nasprotoval tej akciji, bo kaznovan z denarno kaznijo do 10.000 din.

Vse osebe bodo vabljene z individualnim pozivom, na katerem je naznačena fluorografska baza, datum in čas slikanja.

Za številke in proti njim - v ordinacijah

Vrsto let smo bili v Novem mestu vajeni dolgih repov pred zdravniško ordinacijo. Vrsto let smo v čakalnicah godrnjali in dostikrat smo bili priče žolčnim prepirom glede vrstnega reda. Bo zdaj drugače?

V ZDRAVSTVENEM DOMU V JENKOVI ULICI

Še pred dvema mesecema, ko sta bili v pritličju dve ordinaciji, je vsak dan na enem kvadratnem metru stalo najmanj 5 ljudi, ki so si brisali potno čelo se z ene noge prestopali na drugo in se razburjali nad nepotrebnim čakanjem. Zdaj pa je drugače!

Ko je zdravstveni dom pridobil z izselitvijo strank nove prostore in uredil v prvem nadstropju tri nove ordinacije z moderno čakalnico, je hkrati uvedel tudi nov način poslovanja. Sestra, ki ima zdaj svojo sobo, vpisuje bolnike že od sedmih zjutraj dalje. Vsak dobi številko in za čuda — stvar se je uredila le zaradi okroglih kartončkov s številkami od 1 — 40! Toliko bolnikov sprejme vsak zdravnik na dan. Ko smo v soboto pogledali v skupno čakalnico za tri ordinacije, je bilo v njej samo 5 ljudi.

Pozanimali smo se tudi, kako je v specialističnih ambulantah: pri zdravniku za očesne bolezni, pri zdravniku za ušesa, nos in grlo. Sestra, ki tu dela, je povedala, da pri njih ne morejo uvesti številk, čeravno so čakalnice polne, to pa zaradi bolnikov, ki pridejo iz oddaljenih krajev in imajo zaradi prometnih zvez prednost. Dermatološka ambulanta v kandijski bolnišnici pa je kljub temu uvedla številčni red, in moramo reči, da je red vzoren.

DRUGAČEN RED V ZDRAVSTVENEM DOMU NA KAPITLJU

V čakalnici pri zdravnici za otroške bolezni sta bili tokrat le dve materi z otroci. Vprašali smo dežurno zdravnico, kako poslujejo pri njih, pa je povedala, da o poslovanju s številkami še niso globlje razmišljali. Če bi bilo vedno in v vseh letnih časih tako, da bi le po dve stranki čakali, tega tudi ne bi bilo treba. Ker pa vemo, da je pozimi čakalnica prenatrpana, smo na to zdravnico opozorili. Obljubila je, da se bodo s šefom zdravnico o tem pogovorili in če bo potrebno, tudi pri njih uvedli poslovanje v prid strankam.

NA ZOBNI AMBULANTI SPET DRUGAČE

Največ negodovanja, čakanja in prepirov je bilo vsa leta v čakalnici zobne ambulante. Tudi na zborih volivcev in na raznih sestankih so ljudje o tem

NOVOMEŠKA KOMUNA

razpravljali. Zgodilo se je, da je človek, ki je hotel k zobozdravniku, po tri dni presedel v čakalnici, ne da bi prišel na vrsto. Zdaj je tudi pri njih drugače. Vsako jutro, ko ordinacijo odpro, asistentka pove, koliko strank bo na novo sprejetih, ostalim pa naroči, naj pridejo drugič. Tisti, ki jih zobje bole, imajo seveda prednost. Ostali, ki so naročeni, dobe karton z datumom in navedbo ure, kdaj naj se javijo pri zdravniku. Brez dvoma se je položaj pacientov z novim načinom poslovanja mnogo zboljšal, zdi pa se nam, da bi se dalo še kaj storiti. V čakalnici je bilo namreč 15 ljudi, ki so se gnetli pri vratih, neki možakar, ki je imel karton z naročilom, naj se javi ob 9.45, pa je ob 10.50 še čakal.

Ker je osnovni namen organizacijskih sprememb v zdravstveni službi zagotoviti bolnikom boljšo zdravstveno oskrbo, menimo, naj bi v vseh ambulantah razmislili o načinu poslovanja s številkami ali pa po presoji strokovnjakov, uvedli še kak boljši način. Ker ne gre le za kaprice čakajočih, temveč za izgubljene delovne ure, ki narastejo v ogromne vsote, bi morda lahko zdravstveni delavci našli rešitev tega problema. Tudi tu lahko najdemo skrite rezerve, ki zdaj bremene posameznika, gospodarske organizacije in ustanove.

R. B.

Letošnji pridelek: do 45 stotov na hektar!

Letošnji pridelek pšenice pri novomeški kmetijski zadrugi se je gibal od 25 do 45 metrskih stotov na hektar, kar je, z ozirom na neugodno vreme zadovoljivo, vendar ob uporabi umetnih gnojil 1200 kg na hektar manj, kakor so pričakovali. Pogodbeniki so ob uporabi 600 kg umetnih gnojil na hektar in z dognojevanjem s hlevskim gnojem dosegli povprečni pridelek pšenice okrog 30 stotov na ha. Umetnih gnojil kmetijci porabijo vedno več. Medtem ko je znašala potrošnja umetnih gnojil na področju novomeške zadruge vse lansko leto okrog 1.000 ton, so letos samo do konca julija porabili okrog 1.300 ton.

Kmetijska zadruga Novo mesto je imela v preteklem letu 60 ton pšenice za prodajo. Tolikšno količino je pridelala na 17 ha. Celotna količina tržnih viškov pogodbenih pridelovalcev pa je znašala le okrog 55 ton žit, ki so jih pridelali na 635 ha.

Sprehod po novomeških gradbiščih

Sredi gradbene sezone smo. V času, ko se na vsakem drugem vogalu pokaže kaka nova stavba ali pa vsaj obnovitvena dela. Po zidarskih odrih se (morda le na videz) brez strahu gibljejo zidarji. Pohiteti je treba, njihov čas je zdaj, lepo vreme je treba izkoristiti. Roki priganjajo. Kratek oddih bo šele pozimi, pa tudi takrat ne za dolgo. Zdaj pa: čimprej stavbo izgotoviti, zakleniti, oddati ključe pa — na novo gradbišče!

Obiskali smo novomeška gradbišča v avgustu. Tu že skoraj zgotovljena stavba, tam šele začetek — zemeljska dela, izkopi, miniranja, drugje zopet samo obnavljanje stare stavbe, preurejanje. Ustavimo se naprej tu, pri adaptacijah. Teh je v Novem mestu kar precej, zato bi se ob njih ne zadrževali preveč. To so tako ali tako za gradbeno podjetje samo dela, ki jih več ali manj opravijo mimogrede. Investitorju se vedno mudi, in če le zagotovi denar, se mudi tudi gradbenemu podjetju. Če denarja manjka, se nimamo kaj pogovarjati. In kdo lahko dokaže, da tako tudi ni prav?

Malo pred koncem leta bo končana adaptacija zavoda za napredek gospodinjstva, približno do 1. decembra bo preurejena trgovina Elektrotehne na Glavnem trgu, nadzidali bodo gimnazijsko telovadnico, učenci novomeške osemletke pa bodo imeli najbrž nekaj dni daljše počitnice po zaslugi delavcev, ki njihovo šolo preurejajo. Tak je pač njihov rok: 15. september. V kratkem bodo začeli tudi z razširitvijo prodajalne Mladinske knjige na Glavnem trgu. Skladišča trgovskega podjetja »Standard« skoraj ne moremo smatrati za adaptacijo, ker bo imelo po končanih delih popolnoma nov videz.

Pa tudi pri ostalih gradbiščih ne moremo drugega, kakor jih našteti. Malo je delovodij, ki se radi razgovore. Priganja jih delo, pa še nekaj drugega je: ko jim poveš, od kod si in kaj iščeš, se bodo že ustrašili, da bi povedali kaj preveč ali pa kaj narobe, in te bodo napotili h glavnemu delovodji. Dobro. Greš k njemu in si lahko srečen, če ga dobiš, ker je skoraj vedno na terenu. Posel je le posel. Besedo, dve, pa spet gremo.

Stopili smo k delovodji Nacetu Bavdažu pri devetstanovanjskem bloku ob Trdinovi cesti. Ravno pri malici je bil in brž pohvalil: »Danes je pa ta enolončnica še kar dobra...« (seveda je tudi dodal: »Pa menda ja ne boste tega napisali!«). In že je stekel pogovor. Voznik buldozerja je pripovedoval, kaj vse se mu lahko pri delu pripeti, na primer, če nevede pretrga telefonski kabel s 120 žicami, če zadene na vodno žilo, če rani vodovodno cev itd. Škoda, na katero je treba računati. Pa vendar je včasih večja kot, lahko mislimo. Po malici smo si ogledali že skoraj dokončana stanovanja.

Enosobno, dvosobno, trosobno. V vsakem nadstropju enako. Skupaj devet stanovanj. Obrtniki so zaključevali zadnja montažna dela. Petnajstega avgusta je treba oddati ključe investitorju. In kmalu zatem se bodo vselili vzradoščeni prvi stanovalci. Bodo zadovoljni? Vsi se trudijo, da bi bili. — Prav tu pa se že pripravljajo na gradnjo dveh 9-stanovanjskih blokov. Spet bo 18 novih stanovanj!

Pa poglejmo še drugam! Do občinskega praznika bo izgotovljen stanovanjski del nove postaje Ljudske milice, gasilski dom bo predvidoma odprt sredi maja prihodnjega leta, upravna stavba Zavoda za upravljanje nepremičnin (poleg poslovne stavbe Novolesa), zdaj šele v začetku, naj bi bila do konca leta že pod streho. Dva 20-stanovanjska stolpiča ob Zagrebški cesti bosta prav zagotovo končana do 1. decembra. Investitor, Zavod za stanovanjsko izgradnjo, ima stanovanja že oddana. Gradnja bolnišnice je trenutno v zastoju, ker podjetje potrebuje delavce drugod. Pa tudi letošnje investicije 160 milijonov so že izrabili. Kljub vsemu, pravijo, bodo dela končali v roku.

Na področju Bršlina sta trenutno v gradnji le dva stolpiča za Novoteks, ki bi ju lahko končali že prej, pa bodo na željo investitorja delo zaključili šele do prvega maja prihodnjega leta; samski dom »Pionirja« bo popolnoma končan konec tega meseca.

Industrijski objekt Novoteksa bo dokončan sredi avgusta, zatem pa bodo montirali še stroje. Obratna hala Iskre bo lahko sprejela monterje ob občinskem prazniku. Kmalu bodo začeli graditi še blok železničarjev in steklarne, kjer bodo letos končali vsaj zemeljska dela. Razen teh gradbišč je v Novem mestu še vse polno manjših, kjer privatniki grade svoje največkrat enostanovanjske hiše. Koliko jih je trenutno v gradnji, se skoraj ne da ugotoviti. Po gradbenih dovoljenjih, izdanih na občini, ne moremo soditi, ker marsikdo še ni začel delati.

Se skok na komunalno banko, oddelek za kredite za gradnjo stanovanj. Zvedeli smo vse, ne da bi bilo nam treba odpreti usta: starejši mož, ki je prišel vprašat za kredit, je dobil kratek odgovor: kreditov ni več, ker se razdeljujejo samo po razpisu, ta pa je enkrat na leto in je za letos že vse razdeljeno. Letos je bilo sto prosilcev, kredit jih je dobilo 40. Za dograditev hiše do 200 tisoč, za adaptacijo do 400 tisoč.

Tak je bil naš sprehod po novomeških gradbiščih. Prav lahko ugotovimo, da smo tudi letos sredi živahnega dela.

J. P.

Zadnja dela na novem 9-stanovanjskem bloku ob Trdinovi cesti; še nekaj dni, pa bo selitev...

• Letos bodo pridelali v Bosni in Hercegovini okrog 28.000 metrskih stotov pšenice, kar je v primerjavi z letom 1959, ko je bila izredno bogata letina, za 5.000 metrskih stotov manj. Kmetijska posestva so pridelala okrog 30 metrskih stotov na hektar, ponekod tudi 40, pridelek pogodbene pšenice pa se giblje od 15 do 25 metrskih stotov.

• V Bribiru so izdelali dvofrekvenčni vibracijski valj — prvega v naši državi. Težak je okrog 4.300 kg, poganja pa ga motor »Torpedo«, ki so ga izdelali na Reki. Letos bodo izdelali še kakih 50 valjev.

Novomeška kronika

• Čas gasilskih veselic je. Posebno prve nedelje v mesecu vabijo plakati na vse strani v okolici. Povsod obljubljajo dobro pijačo, priznani »jazz« orkester in ponekod celo kulturni program. Nam res vse to nudijo? Ali ne gre na plakatih navedenim društvom samo za zaslužek. Po sami obliki plakatov sodeč, veselice niso bile vredne obiska.

• KGPK in Novoteks postavljata v Žabji vasi — na Zupevčevih njivah — pet ličnih montažnih hišic. Temeljni in kletni prostori so betonirani, kar zagotavlja precejšnjo trajnost in trdnost. Hišice so dovolj prostorne, opremljene z vsemi sanitarijami in garažo. Upamo, da tudi cena ni pretirana.

• Križišče v Kandiji že zdaj, ko ni povsem urejeno, daje lepšo podobo temu delu mesta in zagotavlja varnejši promet. Smerokaz vabi na eni strani v Žužemberk in Dolenjske Toplice, na drugi pa v Zagreb. O Karlovcu in Beli krajini, kamor gre zdaj tod največ avtomobilov, ni sledu. Za to smer tujci, ki tod prvič potujejo, tudi največ sprašujejo mimoidoče. Ali ne bi mogli tega z malenkostnimi stroški odpraviti?

• Poleg poslovne stavbe Novolesa so te dni začeli graditi novo upravno zgradbo za Zavod za upravljanje nepremičnin. Stavba bo še letos pod streho, vseljiva pa prihodnjo pomlad. Razen uradov bo v njej tudi nekaj stanovanj. Stavba bo napolnila vrzel, ki je bila tu še od vojne.

• Na ovinku med Glavnim trgom in Cesto komandanta Staneta slišimo dostikrat močno cviljenje avtomobilskih zavor. Mnogi avtomobilisti, ki mislijo, da morejo dokazati svoje sposobnosti s hitro vožnjo, nalete na tem ovinku na pešca ali voznika. Zakaj so vsi vozili počasi le tisti dan, ko je bila na mostu še kri od nesreče?

• Na živilskem trgu nižje cene! V ponedeljek, 13. avgusta, je bil novomeški živilski trg kar dobro založen. V splošno veselje gospodinj so cene nekoliko popustile. Solato so prodajali po 100 din, zelje po 50 din, krompir po 40 din, jajca po 25—27 din, špinačo po 250 din kilogram, mleko po 50 din, fižol po 80 din, grah po 100 din, jabolka po 50 din, hruške po 40 din, slive po 60 din, paprike po 100 din, breskve po 110 din itd. Prodajalec kipcev iz gline ni imel prometa, kljub temu da je zlepa in zgrda vabil k sebi.

• Gibanje prebivalstva: rodili sta: Ivanka Darovec iz Ljubljanske 3 — dekliico, Ana Ban iz Ragovega 7 — deklico. **Poročili so se:** Franc Kastelic, trgovski pomočnik iz Volčičeve 4, in Jožefa Bajer, uslužbenka iz Žabje vasi; Jože Meglič, uslužbenec iz Ragovega, in Terezija Jevnik, uslužbenka, Nad mlini 19; Anton Luzar, strugar s Ceste komandanta Staneta 8, in Ana Šašek, delavka iz Žabje vasi; Veljko Kopina, šofer, in Frančiška Jevnik, kuharica, oba iz Kettejevega drevoreda 44; Mihael Jankovič, uslužbenec iz Irče vasi, in Alojzija Kovačič, bolničarka iz Partizanske 4; Stanislav Hočevar, klepar iz Kettejevega drevoreda 36, in Vera Celenko, delavka iz Ragovega; Slavko Drobnič, študent iz Barvac, in Antonija Grahek, uslužbenka iz Partizanske 15.

Umrli so: Alojz Kos, upokojenec z Brega 3, 70 let, ter Leopold Povše, upokojenec iz Kastelčeve 3, 81 let.

KZ: do lastne proizvodnje

(Nadaljevanje s 1. strani)

drugi, kako bi dobili zaokrožene komplekse.

■ Svoja interesna področja ima zadruga v Mirni peči in Skocjanu, deloma tudi v Šentjerneju. Tam bi v prihodnje imeli okrog 300 ha svojih površin. Zemljo na neinteresnih področjih nameravajo predati v upravljanje KGPK Novo mesto.

■ V Mirni peči in Škocjanu bi postopoma nastala dva velika centra kmetijske proizvodnje. Za Mirno peč so že izdelani načrti za odkup zemlje, gradijo pa že gospodarska poslopja in hleve. — Tudi v Škocjanu bodo imeli podobne objekte.

OSNOVNA PANOGA: ŽIVINOREJA

Stara in že uveljavljena je praksa, da redijo živino in prašiče zasebni pridelovalci. Lani so odkupili 3500 glav živine, od tega 2800 glav od pogodbenih rejcev, letos pa nameravajo odkupiti že 4000 glav, od tega 3350 glav v pogodbeni reji. Že ti podatki dovolj jasno povedo, da ima kmetijska zadruga zelo veliko zanimanje za živino, zaenkrat sicer še za pogodbeno rejo, kasneje — tako je predvideno v planu — pa tudi za lastno proizvodnjo.

Pogodbene rejce v ta namen primerno spodbuja in jim nudi vse, da bi vzredili kar najbolj kvalitetno govedo in prašiče. Letos bodo odkupovali mesnate prašiče od pogodbenih rejcev 10 do 20 dinarjev pri kilogramu dražje kot od nepogodbenikov. Bolje povedano: **za prašiče prvega razreda (od 111 do 125 kilogramov) bodo pribili 20 dinarjev pri kilogramu, za prašiče drugega razreda (od 85 do 110 kilogramov) pa 10 dinarjev.** Zadruga živino tudi izvaža, zato ji gre za to, da odkupi vedno res le najboljšo živino.

Pri odkupu živine se pojavljajo nekatera nasprotja. Presenetljivo je, da je odkupna cena za klavno živino, ki je navadno slabše kakovosti, višja kot cena goveda, namenjenega za pitališča. Razumljivo pa je, da rejci to izkoriščajo in ne redijo tako, kot bi morali.

Pri tem velja pohvaliti zamisel, da bodo nekateri rejci živino pitali doma, zadruga pa jim bo naračunala na ta način, da jim bo pri odkupu za vsak kilogram žive teže pribila 2. dinarjev več, kot bodo dnevne cene.

POGODBENO SODELOVANJE NA DRUGEM MESTU

Ko že govorimo o pogodbenem sodelovanju pri živini, je nujno poudariti, da bo zadruga tudi v prihodnje vodila politiko zasebnega rejstva. Mimo tega je važen činitelj pogodbeno sodelovanje na kmetijskih površinah. Medtem ko je bilo lani v kooperaciji 635 ha zemljišč, je letošnji plan 1300 ha. Zasebni pridelovalec pa mora skleniti pogodbe za najmanj 50 odstotkov vseh obdelovalnih površin. Pogodbeniki so primerno spodbujeni. Pri odkupu za vsak kilogram žive druga plača 2 dinarja pri kilogramu več kot nepogodbenikom. Prihodnje leto pa bodo pogodbeniki nagrajeni še bolje, saj jim bo zadruga za kilogram žita izplačala še tri dinarje za njihove uspehe in vestnost pri pogodbeneme sodelovanju.

KAJ PA INVESTICIJE?

Letošnje investicije v kmetijstvo KZ Novo mesto znašajo 29 milijonov dinarjev, od tega ima zadruga sama 19 milijonov dinarjev, 10 milijonov dinarjev pa je najela posojila. V glavnem namerava s temi sredstvi urediti skladišča za hmelj v Škocjanu (8 milijonov dinarjev), gozdno drevesnico v Gotni vasi (4 milijone dinarjev), strojne lope in mehanične delavnice, skladišče in poslovne prostore v Stopičah, zgraditi oziroma adaptirati gospodarska poslopja na mirnopeškem in škocjanskem obratu (zlasti hleve) in podobno. Posebej bo namenila 12 milijonov dinarjev za gozdna gojitvena dela z ureditvijo plantaže žerjavine pri Brusnicah in dokončanjem del na gozdni cesti v okolici Šentjerneja.

■ Niso majhne naloge, s katerimi se bo treba še srečati. Tega se v upravi zadruge zelo dobro zavedajo in budno pazijo na to, da bi se vsak v kmetijstvo naložen dinar bogato obrestoval. Tod gre tudi pot do napredka. Zadruga naj ne bo samo gospodarska organizacija, ampak tudi važen činitelj pri socialistični preobrazbi podeželja. To pa bo lahko le tedaj, če bo dosegla zgledne uspehe.

I. Z.

Pod šotori v Dolenjskih Toplicah

V okviru Jugoslovanskih pionirskih iger v letošnjem letu telesne kulture mladih se je pred dnevi zbralo v taboru 20. obletnice vstaje v Dolenjskih Toplicah preko 50 pionirjev osnovnih šol novomeškega okraja. Nedaleč od njih je na lepi zeleni jasi urejen tabor, v katerem živi 17 učiteljev, ki poučujejo telesno vzgojo na naših šolah. Taborjenje pionirjev in učiteljev je organizirala Okrajna zveza DPM skupno z Okrajno zvezo za telesno kulturo z namenom, da bi se v letu telesne kulture mladih čimveč pionirjev seznanilo z raznimi vajami, športnimi igrami, posebno pa s plavanjem. Zato je tudi tabor v Dolenjskih Toplicah, kjer je velik športni bazen.

Zbrano učiteljstvo se bo seznanilo s šolsko telesno vzgojo v reformirani šoli, kjer si prizadevamo, da bi bilo delo v glavnem v naravi ob pogojih, ki si jih lahko ustvarijo na vsaki šoli.

Prostrana jasa z igriščem za odbojko in za mali rokomet ter ostale naprave jim nudijo vse tisto, kar bodo potrebovali pri svojem delu. Tudi bližnji gozd bodo izkoristili za vaje, saj so vadbene ure v gozdu lahko pestre in zanimive.

V pionirskem taboru so zbrani v glavnem učenci 6. razredov, da bodo lahko na svoji šoli še dve leti uporabljali na letošnjem taboru pridobljeno znanje. Usposobili se bodo za vodje pionirskih odredov na šoli, spoznali pa bodo tudi delo šolskih športnih društev ter tekmovanje za šolski športni znak, seznanili se bodo z atletiko in športnimi igrami. Ob lepem vremenu se vsak dan kopljejo v bazenu, kjer se uče plavati. Po sposobnosti so pri plavanju razdeljeni v tri skupine, ki jih vodijo učitelji iz sosednjega tabora. Vsi pridno vadijo po programu, po preizkušnjah med seboj pa so medtem že pokazali, kaj so se v tem času naučili. Posebno v prvi vrsti so dobri plavalci, ki razen prsnega plavanja obvladajo tudi crawl, skačejo v vodo na razne načine itd. V tretji vrsti, kjer je več neplavačev, se posebno trudimo, da bi jih v tem času naučili plavati.

Pionirji so zaposleni od jutra do večera in njihovi vzgojitelji si prizadevajo, da bi se v času taborjenja čimveč naučili.

Razen resnega dela čez dan imajo tudi zabavo ob tabornih ognjih, kjer s pestrim programom razveseljujejo sovrstnike, pa tudi domačine, ki se prav radi zbirajo okoli tabora. Dostikrat tudi pojo in zaplešejo.

● **Tabor učiteljev telesne vzgoje nudi pionirjem vso pomoč,** uporabljajo pa pionirje za razne učne nastope. Pogoji za delo so v Dolenjskih Toplicah res ugodni, zato bi bilo prav, če bi ta prostor in to obliko dela obdržali še v prihodnje.

Okrajna zveza za telesno kulturo v Novem mestu je letos potrošila veliko sredstev za strokovno usposabljanje svojih kadrov, ki so šli v Rovinj. Spoznali smo, da bi lahko tudi v Dolenjskih Toplicah imeli tak center za vzgojo kadrov, kar bi bilo mnogo ceneje.

● **Ne moremo mimo ugotovitve, da v pionirskem taboru ni pionirjev iz vseh občin našega okraja. Kako mislijo tam nadaljevati z vzgojo pionirjev in kaj bodo jeseni odgovorili pionirjem, ki so bili že izbrani za tabor, pa jih ni nihče obvestil in pripeljal na taborjenje. Prav tako ne moremo razumeti, da v učiteljskem tečaju za telesno vzgojo ni nikogar iz občin Trebnje in Črnomelj. Ali tam res ne potrebujejo sposobnih učiteljev, ki bi vodili pouk telesne kulture, ali pa mislijo jeseni ta pouk na nekaterih šolah opustiti, kakor se je dogajalo v preteklem letu?**

● Kljub vsemu bodo jeseni vsi tisti, ki so bili v Dolenjskih Toplicah, prenesli pridobljeno znanje na ostale kadre po šolah in se z veseljem spominjali dni, ki so jih preživeli na taborjenju.

Jože Glonar

Takole se jim je godilo med sladko malico..

Večer ob tabornem ognju

Zadnji obrisi sonca so izginjali za gozdom, ko so se začeli zbirati gostje okoli tabornega ognja. Pred vhodom v tabor se je ustavil avto. Prameni luči so osvetlili naš taborni ogenj. Ko so gostje izstopili in posedli, se je v noč začulo ostro povelje. V naših vrstah je nastala tišina. Pred nas je stopil tov. Viktor Zupančič, ki je držal v rokah lep prapor. Na koncu droga pa se je svetlikala velika zvezda. Tov. Zupančič nam je nato govoril o težavah in o junaštvu pionirjev med NOB. Stopil sem iz vrste in s ponosom sprejel prapor. Nato je pristopil narodni heroj tov. Jože Borštnar in prižgal ogenj. Kmalu je šinil šop drobnih iskric. Potem se je naša kulturna skupina predstavila s pestrim sporedom. Vse prekmalu smo se morali od dragih gostov posloviti, kajti oglasila se je piščalka, katere glas je oznanjal nočni počitek.

MITJA DROBNIČ,
načelnik »Odreda 20. obletnice vstaje« v Dol. Toplicah

Zakaj se v Brežicah ne uveljavi nobena športna panoga?

Takšna in podobna vprašanja si je postavljal v Brežicah že marsikdo. Vsi pa so prišli do približno enakega zaključka: ni denarja in zanimanja. Če pogledamo malo v preteklost, bomo videli, da so brežiški športniki pomenili nekaj tudi v slovenskem merilu. Pomislimo samo na hokejiste in njihove uspehe. Takih primerov pa je še več. Danes sestavijajo vrste brežiških športnikov samo dijaki in študentje ter v manjši meri vojaki. Ko bodo mladi šolanje končali, bodo šli iz Brežic, ker tu ne najdejo primerne zaposlitve.

Tako je odšel že marsikateri športnik, kar je vplivalo na to, da je sekcija razpadla. Tako se kriza v športnem življenju vleče že iz leta v leto. Marsikdo predlaga pametno rešitev: začeti z mladimi. Te misli se je oprijela tudi občinska zveza za telesno kulturo, vendar je že po prvih poskusih prišla do sledeče ugotovitve: dokler mladini ne bomo več nudili, jo bomo težko pridobili za športno udejstvovanje. V Brežicah je eden največjih stadionov v Sloveniji, v kratkem bodo začeli graditi tudi asfaltno rokometno igrišče, kjer bodo igrali lahko tudi košarko. Mogoče bo po tem zanimanje narasto in bomo lahko tudi v časopisih brali o uspehih brežiških športnikov?

Tml.

Metliški brigadirji so tekmovali v plavanju

Brigadirji MDB »Belokranjski heroji« so priredili 12. avgusta tekmovanje v plavanju. Nastopilo je trinajst plavalcev, brigadirjev in brigadirk, tekmovanja pa se je udeležilo tudi precejšnje število gledalcev, ki so nastopajoče navdušeno pozdravljali. Tekmovalci so zasedli naslednja mesta: **brigadirji:** 1. Peter Trinko, 2. Dimitrij Grčar, 3. Branko Petkovič, 4. Stanko Muhič, 5. Jul Mihelčič itd.; **brigadirke:** 1. Marija Krez, 2. Ivanka Zupančič, 3. Slavka Žen, 4. Sonja Mihelič, 5. Zinka Požgaj. **D. R.**

Na glinaste golobe: tokrat v Mirni

Pred prvenstvom Slovenije v streljanju na glinaste golobe, ki bo letos v Murski Soboti 19. avgusta, je Lovska zveza Novo mesto poverila izvedbo prvenstva v streljanju na glinaste golobe lovski družini na Mirni.

Tekmovanje je bilo v nedeljo, 5. avgusta, na novem strelišču v Zapužah pri Mirni. Udeležilo se ga je 30 strelcev, članov LZ Novo mesto, in reprezentanca Ljubljane v postavi: Dimic, Jež, Zadnikar in Saksida. Tekmovanje je bilo hkrati tudi prijateljski dvoboj med Ljubljano in Novim mestom. Z udeležbo je bil prireditelj popolnoma zadovoljen, pogrešal pa je zlasti tekmovalce LD Novo mesto in pa Belokranjce.

Rezultati: posamezniki: 1. Janez Bulc, LD Mirna, 2. Marko Bulc, LD Mirna, 3. Jože Dim, LD Trebnje, 4. Karol Lužar, LD Gorjanci. Rezultat teh štirih tekmovalcev se je obenem štel tudi za medzvezni dvoboj Ljubljana – Novo mesto, ki se je končal z zmago Ljubljane.

EKIPE: 1. Mirna, 2. Trebnje, 3. Gorjanci, 4. Tržišče.

Tekmovanja pionirjev v Dol. Toplicah

Pionirji, ki so taborili v Dolenjskih Toplicah, niso samo vadili posameznih športnih panog, ampak so večkrat tudi tekmovali. Pri tem so pokazali precej spretnosti. S pionirji tabora Sutjeska iz Šmihela so tekmovali v malem nogometu in tekmo zaključili z neodločenim rezultatom, v malem rokometu pa so bili premagani.

Plavanju so bili najboljši: – **pionirji:** Jurij Mohor- (Žužemberk), Jurij Legan (N. m.) in Zdenko Kranjc (N. m.); **pionirke:** Dragica Bohte (N. m.), Tatjana Pelko (Dol. Toplice) in Irena Glonar (N. m.); **kravl – pionirji: Zdenko** Kranjc (N. m.), Lado Kukec (Kostanjevica) in Miha Legan (N. m.); **pionirke:** Irena Glonar (N. m.), Tatjana Pelko (Dol. Toplice) in Marjana Jakše (N. m.). Tekmovali so tudi v skokih: **pionirji:** Miha Legan, Zdenko Kranjc in Jurij Mohorčič; **pionirke:** Dragica Bohte (N. m.), Tatjana Pelko in Irena Glonar. To so samo najboljši tekmovalci prve skupine, druga skupina je imela manj zahtevnejši program. Tretja skupina, v kateri so bili največ neplavalci, je pokazala, koliko so se naučili.

V tej skupine so bili pionirji razdeljeni tudi pri tekmovanju v atletiki. Vsi nastopajoči so dosegli lepe rezultate in pokazali zanimanje za atletiko. Najboljše tekmovalce pri vseh tekmovanjih so nagradili.

Oblika letošnjega taborjenja v Dolenjskih Toplicah naj bi postala stalna oblika njihove vzgoje. Pionirji se naj spoznajo z delom v pionirski organizaciji in z različnimi športnimi panogami. Prav bi bilo, da se taki tabori organizirajo tudi v bodoče.

Taborniki »MATIJE GUBCA« v Bohinju

Partizanski odred Matije Gubca iz Brežic že četrto leto tabori ob Bohinjskem jezeru. Letos je taborila prva skupina od 16. do 31. julija, druga pa od 31. julija do 15. avgusta. Skupno je taborilo 93 tabornikov, od medvedkov in čebelic do članov in članic.

Šotore smo postavili nedaleč od jezera blizu hotela Zlatorog. V bližini nas je več taborov, kjer smo našli mnogo novih pa tudi starih prijateljev, s katerimi smo se srečali že na raznih tečajih, akcijah in izletih. Večkrat igramo z njimi prijateljske tekme v odbojki, nogometu in badmintonu. Zvečer prirejamo skupne taborne ognje s pestrimi programi. Naučili smo se že veliko taborniških iger, partizanskih in narodnih pesmi. V prvi izmeni nas je obiskal tudi tovariš Kuhar, vodja otroškega zbora RTV Ljubljana. Seboj je prinesel majhno harmoniko in nas naučil nekaj novih pesmi.

Vsak večer sestavimo dnevni red za naslednji dan, določimo nočne straže, dežurstvo v taboru in v kuhinji.

Teh pestrih taborjenj se vsako leto veselimo in jih nestrpno pričakujemo. Pri organiziranju taborov nam vsako leto z razumevanjem pomagajo nekatera podjetja in ustanove. Letos so nam priskočili na pomoč: z denarjem podružnica socialnega zavarovanja iz Brežic, okrajna taborniška zveza iz Novega mesta; občinski odbor Rdečega križa s hrano, podjetji Krka in Prevoz pa s prevozom. Nekaj šotorov in inventarja nam je posodilo DPM Brežice.

Mladi taborniški rod se vsem prisrčno zahvaljuje v upanju, da nas bodo tudi v bodoče razumeli in nam priskočili na pomoč pri organiziranju takšnih in podobnih akcij.

Zakaj ne bi posnemali delavcev brežiškega obrata IMV?

Občinski sindikalni svet je na svojih plenumih razpravljal tudi o pripravah za letošnje delavske športne igre v občinskem merilu. V zadnjih letih pri nas pada zanimanje za to vrsto rekreacije. Dobro pa vemo, da prav šport dviga delovno storilnost. Vzrok za to slabo zanimanje moramo iskati pri sindikalnih podružnicah in pri samih članih. Med dopoldansko malico bi morali prav v vseh podjetjih uvesti telesno kulturo, ker bi to spremenilo razpoloženje do dela. Ponekod so takšne oblike že uvedli.

Vzemimo za primer obrat IMV v Brežicah. Delavci tega obrata so si sami zgradili igrišče za odbojko. Sedaj izkoristijo vsak prosti čas med malico ali pa po končanem delu za igranje. Tako so ustanovili tudi ekipo, ki uspešno nastopa. Ta primer bi moral biti marsikateremu podjetju za zgled. Vsaka sindikalna podružnica bi morala svojim članom pojasniti pojem rekreacije.

Letos je občinski sindikalni svet poslal vsem organizacijam in podjetjem razpis s temeljito obrazložitvijo tekmovanja. Odziva pa ni bilo skoraj nobenega. Prijavil se je le del ekip, od katerih so pričakovali prijave.

Nujno je potrebno, da sindikalne podružnice same storijo nekaj za popularizacijo športa med člani. Zato bo v bodoče treba misliti, kako pridobiti delavce za tekmovanje.

DOPISUJTE V DOLENJSKI LIST!

ČETRTA DIRKA ZA REPUBLIŠKO PRVENSTVO

Avto-moto društvo v Škofji Loki bo v nedeljo, 19. avgusta, priredilo motociklistične hitrostne dirke, ki bodo štele za republiško in za državno prvenstvo. Dirka bo na krožni progi, dolgi 4500 metrov. Tekmovalna proga ima dva ostra zavoja, kar bo za gledalce še posebno zanimivo.

Začetek dirke bo ob 14. uri. Udeležite se je, saj bo morda prinesla mnoga nova presenečenja v republiškem in državnem prvenstvu! — Na sliki: pomenek pred startom, v ospredju Tomosova vozača Gilberto Parlotti in Rajko Piciga (Foto: Jože Kološa, TOMOS, Koper).

PRED REPUBLIŠKIM PRVENSTVOM PADALCEV V NOVEM MESTU

Se bodo padala lahko odprla?

9. septembra bo na prečenskem letališču pri Novem mestu republiško prvenstvo padalcev Slovenije. Na celodnevnem tekmovanju se bodo padalci iz vse Slovenije pomerili za naslov republiškega prvaka in v republiškem ekipnem prvenstvu. Izvršni odbor Zveze letalskih organizacij Slovenije je izbral za to tekmovanje Novo mesto predvsem zato, ker je pri nas letalstvo najbolj razvito. Vrhunska tekmovalna prireditev v Prečni naj bi to obetajočo, koristno in nadvse uporabno športno panogo pri nas poživila.

POTRUDIMO SE BITI DOBRI GOSTITELJI

● Naloga je za nas prav gotovo častna, hkrati pa smo z njo prevzeli tudi veliko odgovornost. Samo trije tedni nas še ločijo od tekmovanja. Zasilno urejeno vzletno in pristajalno stezo na prečenskem letališču je treba zravnati, da bo sposobna za tekmovanje. Stranski prostori pri hangarju so neurejeni. Treba jih je prenoviti, da bi v njih lahko namestili pisarno, uredili skladišča za padala in vse ostalo, kar je potrebno pri takšnem tekmovanju. Med tekmovanjem mora biti na letališču ekipa zdravnikov, bolničarjev in rešilni avtomobil. Udeležencem tekmovanja, komisijam in vodstvu moramo zagotoviti stanovanja in prehrano, najboljše iz sodelujočih ekip pa nagraditi s praktičnimi darili.

● Okrajni odbor Socialistične zveze je že sprejel pokrovitelstvo, tekmovanje pa bo odprl njegov predsednik. Za pripravljanje letališča bo ostalo samo teden dni v septembru, ker morajo lastniki parcel prej pokositi otavo. Ne smemo pozabiti na množičen obisk, ki je prav tako naša dolžnost, saj takšnega tekmovanja v skokih s padali Dolenjska še ni doživela. Na tekmovanju se bo zbralo okoli 30 do 40 padalcev iz vse Slovenije, sodelovalo bo 5 motornih letal, gledalci pa si bodo lahko ogledali skoke z zadržkom in skoke v cilj.

Konec septembra bo v Prečni še eno republiško srečanje: pomerili se bodo modelarji Slovenije v kategoriji »letečih kril«.

BREZ POMOČI IN SODELOVANJA NE BO ŠLO

● Dolenjski letalski center in letalska šola, ki deluje pri njem, razpolagata z zelo pičlimi sredstvi. Od dveh milijonov din odobrene dotacije (najbrž je zaradi varčevanja še malo znižana) so dobili doslej 1 milijon 100 tisoč dinarjev. Po zveznih predpisih morata imeti center in šola dva poklicna letalska strokovnjaka, bruto osebni dohodki obeh pa znesejo na leto 1 milijon 500 tisoč din. Center ima 3 jadralna in 2 motorni letali, za vzdrževanje vsakega od njih pa je treba vsako leto odriniti po 50 tisoč din. Za 1100 letov z avtovitlom, 362 letov v aerozapregi, za 110 skokov s padali in za 160 ur letenja pri šolanju motornih pilotov, kar bi moral center uresničiti po svojem letošnjem planu, veljata samo gorivo in mazivo nekaj več kot milijon dinarjev. Za vzdrževanje hangarja, popravila in preureditev bi potrebovali 840 tisoč din. Vsako leto odide iz našega letalskega centra 10 do 15 pilotov ali padalcev na tečaje drugam, za vsakega posameznika pa je treba plačati po 30 tisočakov. Če seštejemo vse, bomo našteli 3 milijone 700 tisoč din sredstev, ki bi jih potrebovali. Ker je Dol. letalski center planiral letos 810 tisoč din lastnih dohodkov (doslej so ustvarili 250 tisoč din), še vedno primanjkuje poleg dotacije okoli 900 tisoč din. Naj poudarimo še to, da so osebni dohodki obeh letalskih strokovnjakov v našem centru nižji kot kjerkoli drugod, center pa vrhu vsega posluje brez pisarniške moči.

● **Letalstvo je sila bodočnosti, zmanjšuje razdalje med ljudmi in občutno krajša potovanja. Za naš turizem, zlasti pa za lovstvo in ribištvo je prečensko letališče po svoji legi zelo primerno. Mnogi tuji lovci in ribiči, ki bi pri nas pustili dragocene devize, so že večkrat izrazili željo, da bi v Prečni pristajali z letali, ker bi jim to močno skrajšalo potovanje in omogočilo lov ob nedeljah. Tako turistične, kot lovske in ribiške organizacije bi morale o tem resneje razmišljati, zbirati podatke in pripravljati programe.**

Republiško tekmovanje padalcev bo pri nas zato, da bi pospešilo razvoj letalstva, ki je še nerazvito. Prav bi torej bilo, če bi v pripravah združili vse sile in ne bi skoparili s sredstvi, saj bomo samo tako položili temelje resnejšega razvoja letalstva v našem okraju.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 16. avgusta: **Rok**
Petek, 17. avgusta: **Radivoj**
Sobota, 18. avgusta: **Helena**
Nedelja, 19. avgusta: **Ljudevit**
Ponedeljek, 20. avg.: **Bernard**
Torek, 21. avgusta: **Ivana**
Sreda, 22. avgusta: **Timotej**

ZAHVALE

Ob tragični izgubi svojega moža

ANTONA KRIŽMANA
iz Gor. Ponikev

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, darovalcem vencev, govorniku, sosedom in vsem drugim, ki so ga spremili na zadnji poti. Najlepša hvala delavskemu svetu in sekciji za vzdrževanje prog v Novem mestu za denarno pomoč.

Žalujoči: žena Jožefa s hčerko Marijo

Lepo se zahvaljujem uslužbencem Ljudski milice iz Dol. Toplic in Novega mesta ter logarju Jožetu Žigmanu in vsem, ki so pomagali iskati izgubljena Jožeta Cikanka in Martico Jerič.

Družini Jerič in Cikanek iz Dol. Straže

Ob bridki izgubi drage žene in zlate mamice

HELENE MEŽNARŠIČ
iz Irče vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, ji darovali toliko lepega cvetja, posebno pa družini Zinke Primčeve ter Tončki Blažičevi. Enako se zahvaljujemo kolektivu obrata Novoles v Novem mestu za izkazano pomoč in tako veliko spremstvo k preranemu grobu ter računovodstvu »Krke« za poklonjeno cvetje.

Žalujoči: mož Franci, sinko Robi in ostalo sorodstvo

PREKLIC

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico štev. 46991 na ime: **Jožica Sprajcar**, Novo mesto, Ulica Majde Šilc 2.

KINO

Črnomelj: 17. in 19. avgusta ameriški film »Osamljeni človek«, 21. in 22. avgusta francoski film »Strup«.

Brestanica: 18. in 19. avgusta ameriški barvni film »Davy Crockett in pirati«, 22. in 23. avgusta ameriški barvni film »Oklahoma«.

Brežice: 16. in 18. avgusta nemški film »Strelec v zelenem«, 19. avgusta ameriški film »Groba sila«, 22. in 23. avgusta francoski film »V nedeljo ni pokopa«.

Dol. Toplice: 18. in 19. avgusta ameriški barvni film »Preiskovalni sodnik«.

Kostanjevica: 19. avg. nemški film »Jazz, ljubezen in pesem«, 22. avgusta sovjetski barvni film »Leta radosti«.

Metlika: 18. in 19. avgusta ameriški film »Jez na Pacifiku«, 22. avgusta ameriški film »Ljubezen Marjory Morningstar«.

Mokronog: 18. in 19. avgusta angleški film »20.000 milj pod morjem«. 22. avgusta jugoslovanski film »Sreča prihaja ob devetih«.

Dom JLA Novo mesto: od 17. do 19. avgusta italijanski film »Bele sence«, od 20. do 23. avgusta sovjetski film »Kameniti cvet«.

»Krka« Novo mesto: od 17. od 20. avgusta ameriški film »Dan, ko so delili otroke«, od 21. do 23. avgusta francoski film »Svetnik vodi igro«.

Semič: 19. avgusta sovjetski film »Človekova usoda«.

Senovo: 18. in 19. avgusta jugoslovanski film »Kapetan Leši«, 22. in 23. avgusta ameriški film »Obračun na Atlantiku«.

Sevnica: 18. in 19. avgusta italijanski film »Vstajenje«, 22. avgusta italijanski film »Prekleta sleparija«.

Šentjernej: 18. avgusta jugoslovanski film »Kota 905«.

Trebnje: 18. in 19. avgusta italijanski film »Hrepenenje«, 22. avgusta jugoslovanski film »Vojna«.

MALI OGLASI

STARO POHIŠTVO, moško ter otroško kolo prodam. Naslov v upravi lista (1010-62).

SKORAJ NOVO 80-basno harmoniko prodam. Naslov v upravi lista (1009-62).

LAMBRETTO NSU 150 ccm, prevoženih 13.800 km, prodam. Ogled popoldne pri Bajt, Novo mesto, Trdinova 5.

DOBRO OHRANJENO NSU Prima 150 ccm prodam. Naslov v upravi lista (1013-62).

KMEČKO DEKLE, vajeno vsega dela, išče službo v okolici Novega mesta, Brulc, Hrušica 26, Stopiče.

MOSKO SUKNJO, dobro ohranjeno, ter več kosov raznih oblačil zamenjam za drva. Naslov v upravi lista.

HITRO IN POCENI kemično očisti oblačila, opere perilo PRALNICA KEMIČNA ČISTILNICA, NOVO MESTO.

PETSOBNA NOVA HIŠA v Novem mestu, na lepem kraju, naprodaj. Informacije v »Fototehniki«, Novo mesto.

VEČJO ENODRUŽINSKO stavbo kupimo v Novem mestu, vseljivo takoj. Plačamo takoj. Pismene ponudbe pošljite upravi lista.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVOMEŠKI MATIČNI URAD SPOROČA

V času od 6. do 13. avgusta je bilo rojenih 20 dečkov in 21 deklic.

Poročila sta se: Štefan Kamin, učitelj iz Šentruperta, in Danijela Virc, učiteljica iz Gor. Kamenja.

Umrli so: Marija Jontez, upokojenka iz Koluderjev, 74 let; Alojz Makše, kmetovalec iz Dečje vasi, 35 let; Janez Starič, vzdrževanec iz Gor. Zabukovja, 75 let, in Helena Mežnaršič, gospodinja iz Irče vasi, 30 let.

MATIČNI URAD IZ ŠENTRUPERTA SPOROČA

Julija ni bilo ne rojstev ne porok.

Umrli so: Gvidon Končina, zidar iz Ravnika, 53 let; Janez Simončič, kmet iz Šentruperta, 56 let, in Franc Starič, kmet iz Hrastnega, 55 let.

MATIČNI URAD IZ DOL. TOPLIC SPOROČA

Julija ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Albin Mirtič, delavec iz Boršta, in Vera Povše, delavka iz Soteske; Karel Zupančič, delavec iz Kočevskih Poljan, in Angela Germ, delavka iz Bušinca; Karel Muhič, gozdni delavec iz Cerovca, in Jožefa Turk, poljedelka iz Cerovca.

Umrli so: Neža Erpe, kmetovalka iz Uršnih sel, 78 let; Jože Strnisa, kmet iz Dol. Toplic, 50 let; Marija Zupanc, natakarica iz Dol. Toplic, 33 let, in Terezija Klobučar, kmetovalka iz Uršnih sel, 71 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Alojzija Golobič iz Omote – deklico, Martina Radešček iz Orehovice – dečka, Marija Gričar iz Ločne – dečka, Rozalija Naret iz Koblarjev – dečka, Anica Novoselič iz Šentjerneja – deklico, Marija Bizjak iz Leskovca – deklico, Pavla Ornik iz Mokronoga – deklico, Marija Stariha iz Ljubljane – dečka, Vida Kranjc iz Kočevja – dečka, Jožica Muško iz Dol. Toplic – dečka, Ivanka Berus iz Novega mesta – dečka, Anica Ban iz Stopič – deklico, Ana Dragan iz Soteske – deklico, Slavica Tomše iz Dobrave – deklico, Antonija Pirc iz Dol. Straže – deklico, Marija Sever iz Žabje vasi – deklico, Vera Kumelj iz Dol. Kota – dečka, Marija Sklepič iz Starega loga – dečka, Frančiška Bele iz Dol. Težke vode – deklico, Antonija Stamcar iz Gorenje vasi – deklico, Jožefa Horvatič iz Brežic – dečka, Antonija Jalovec iz Globočic – deklico, Ivanka Stefanič iz Gor. Pirošice – dečka, Anica Godler iz Vidma-Krškega – deklico, Kristina Ernest iz Vidma-Krškega – dečka, Alojzija Jerala iz Sevnice – dečka, Fani Žitnik iz Crešnjic – dečka, Angela Mlakar iz Studenca – deklico, Zofija Mlakar iz Trnja – deklico, Rozalija Pirc iz Brežic – dečka, Mira Berkovič iz Bizeljskega – dečka, Ružica Vukovič iz Zaprešiča – deklico, in Pavla Cerjak iz Presladola – deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Ana Dunevski iz Šenkovca – dečka, Kristina Kranjc iz Bizeljskega – dečka, Marija Krušlijin iz Ključa – deklico, Matilda Cudič iz Brezja – dečka, Ana Franko iz Crešnjic – dečka,

Danes brzoturnir v Domu JLA

Šahovsko društvo Novo mesto bo priredilo v četrtek, 16. avgusta, ob pol osmih zvečer brzoturnir v domu JLA. Želeno je, da bi se turnirja udeležilo čimveč šahistov. Obenem bodo lahko poravnali tudi članarino.

Mangart vabi!

Na splošno željo novomeških planincev priredi Planinsko društvo v Novem mestu v dneh 19., 20. in 21. avgusta drugi veliki izlet v Julijske Alpe, na najlepši razglednik Mangart (2678 m).

Iz Novega mesta se odpeljemo 19. avgusta ob 2.45 z vlakom do Ljubljane, od tod pa z avtobusom preko Vršiča v Trento, kjer prenočimo v planinskem domu Zlatorogu. 20. avgusta odidemo iz Trente preko Bovca v dolino Koritnice, zatem pa skozi Log pod Mangartom po najvišji alpski cesti v državi (2072) pod Mangart, na katerega se povzpnemo 20. ali 21. avgusta. V Novo mesto se vrnemo po dolini Soče skozi Kobarid in Tolmin ter Idrijo 20. oziroma 21. avgusta v večernih urah.

Planinci, prijavite se za ta edinstveni izlet do 18. avgusta pri »Jadran turistu« na Glavnem trgu!

KOZMONAVTA SREČNO PRISTALA

Včeraj dopoldne je radio Moskva sporočil v posebni oddaji, da sta oba sovjetska kozmonavta srečno in zdrava pristala na Zemlji. Dosežena je doslej največja zmaga človeka v osvajanju vesolja.

Popoldanski klepet ob Krki — kam pa naj bi sicer šle v hudi vročini, kakršno smo doživeli v zadnjem tednu, ko je pokazal toplomer v senci tudi do 35 stopinj?

OBJAVE — RAZPISI —

Razpis natečaja

Uprava Kazensko poboljševalnega doma Dob pri Mirni, p. Šentrupert, razpisuje po členu 48. Temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov

Uradni list FLRJ št. 45/61)

NATEČAJ

o sposobnosti izvajalcev za zgraditev dveh devetstanovanjskih blokov v Mirni na Dolenjskem do III. faze do konca leta 1962.

Ves gradbeni material dostavi investitor na gradbišče. Vsa dokumentacija je na vpogled pri upravi Kazensko poboljševalnega doma vsak delovni dan od 7. do 12. ure.

Prijave zainteresiranih podjetij sprejemamo do 25. avgusta 1962.

Razpis delovnega mesta

Delavski svet Komunalnega podjetja v Novem mestu razpisuje prosto delovno mesto

SEKRETARJA,

Pogoj: visoka ali višja izobrazba v pravno-ekonomski stroki, srednja ali njej enaka izobrazba s triletno prakso na vodilnih delovnih mestih. Razpis velja do 25. avgusta 1962.

Poštenemu najditelju v Brežicah

9. avgusta 1962 sem bila v trgovini podjetja »Ljudska potrošnja« v Brežicah (avtotrgovina), kjer sem kupila umivalnik. Pustila ali izgubila sem denarnico, v kateri je bila osebna izkaznica in nekaj denarja (1900 din).

Prosim poštenega najditelja, naj mi vrne osebno izkaznico ali pa jo odda na postaji LM. Denarnico sem pustila ali izgubila med potjo od navedene trgovine do hiše v Brežicah, Cesta prvih borcev 20, kjer stanujem.

Ana Ohlhofer, Brežice,
Cesta prvih borcev 1.b 20

Prodaja weekend hišice

Sindikalna grupa Zavarovalnice Videm-Krško prodaja weekend hišico s štirimi ležišči in kompletno opremo, vsemi sanitarnimi napravami in skupno kuhinjo v Materadi pri Poreču. Ponudniki naj se ustno prijavijo na zgoraj omenjeni naslov do vključno 15. septembra 1962.

NESREČE

SREČA PONESREČENE KOLESARKE

Ko je kolesarka **Danica Bromše** 9. avgusta v Šmarjah pri Sevnici srečavala tovornjak, jo je na peščeni cesti spodnesilo, da je padla. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila roko in se poškodovala tudi po glavi. Na srečo pa je kolesarko voznik tovornjaka še pravočasno opazil in ustavil vozilo, sicer bi lahko prišlo do zelo hude nesreče.

OTROK POD AVTOMOBILOM

5. avgusta je padel pod avtomobil 6-letni **Marijan Koračin** iz Bučne vasi, ko je pri hišni številki 36 pretekel cesto. Voznik osebnega avtomobila Alojz Kofol, ki je z zmerno hitrostjo privozil v Bučno vas, ni mogel preprečiti nesreče. Otrok se je težko poškodoval.

SREČA V NESREČI

6. avgusta se je pri vasi Maline zabila v zemljo avtomobilska bencinska cisterna, napolnjena z vnetljivim gorivom. Voznik **Rudolf Teropčič** iz Otočca je odšel na pot proti Črnomlju, ne da bi se prej prepričal o sposobnosti vozila. Razen tega je med potjo pobral še dva nemška državljana, ki sta ga ustavila. Ko je peljal nizdol po klancu, so avtomobilu odpovedale zavore. Voznik je skušal srečno izpeljati, vendar mu ni uspelo. Zavil je vstran in se z vso posadko in cisterno zaril v zemljo. Sreča v nesreči je bila, da so bili potniki s šoferjem nepoškodovani, medtem ko je na vozilu polmilijonska škoda. – Po nesreči je komisija ugotovila, da vozilo še ni bilo na tehničnem pregledu in sploh ni bilo sposobno za na pot.

Letno poročilo o časopisni dejavnosti Dolenjskega lista

Glede na določila 33. čl. Zakona o tisku in drugih oblikah informacij in v zvezi z 49. čl. Temeljnega zakona o časopisnih podjetjih in časopisnih zavodih objavljamo naslednje letno poročilo:

V letu 1961 je DOLENJSKI LIST, oddelek za tisk pri Okrajnem odboru SZDL v Novem mestu, izdal 52 številk Dolenjskega lista (od tega tri dvojne številke) v povprečni tedenski nakladi 17.300 izvodov in povprečno na 12 straneh malega (sedanjega) formata. Najnižja tedenska naklada je znašala lani 16.820 izv., najvišja pa 18.700 izvodov.

Skupna realizacija je znašala v lanskem letu 37,425.343 din. Od tega odpade na dohodek iz oglasne službe 10,674.700 din, medtem ko je znašala dotacija lastnika lista 6,790.000 din. Dohodkov iz naročnine je bilo 14,927.862 din, iz kolportaže 752.871 din, medtem ko se je v tiskovnem skladu (naročene reportaže) zbralo 1,548.600. Ostali dohodki lista odpadejo na male oglase, uradne objave in razpise ter prodane fotografije.

Poslovni stroški v letu 1961 so znašali skupno 29,498.701 din (od tega za tisk lista, klišeje in odpremo časnika iz Ljubljane pri tiskarni DELO 21,169.629 din). Za osebne dohodke uslužbencev je bilo izplačanih 7,266.721 din. Poslovno leto je bilo zaključeno z viškom dohodkov v znesku 659.291 din.

Skupna vrednost poslovnega sklada Dolenjskega lista je znašala ob zaključku leta 5,325.353 din, rezervni sklad pa je imel 1,690.030 dinarjev.

Novo mesto, 14. avgusta 1962.

Upravnik lista: **JULIJ SCHMIDT, l. r.**

Direktor: **TONE GOŠNIK, l. r.**

SPORED RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 17. avgusta: 8.30 Zabavni kalejdoskop – 8.55 Pionirski tednik – 9.45 Ruske narodne pesmi – 11.00 Dopoldne pri Mozartu – 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Milica Oblak: Pridelovanje črnega ribeza na Kozjanskem – 13.30 Slovenski pevci v Verdijevih operah – 14.35 Zabavna glasba – 15.20 Napotki za turiste – 16.00 Vsak dan za vas – 17.05 Solist tega tedna – 18.10 Rossini in brivec iz Sevilje – 19.05 Glasbene razglednice – 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 18. avgusta: 9.10 Zabavni kalejdoskop – 9.40 Od Ljubljane do Skopja – 11.00 Novi posnetki Bizetove Carmen – 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Štefan Erjavec: Letošnji izbor sort poljščin za seme v Staršah pri Ptuju – 13.30 Baletni intermezzo – 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.20 Šaljiva klaviatura – 17.05 Gremo v kino – 18.10 Franz Liszt: Koncert za kavlir in orkester – 18.30 Dalmatinske narodne – 20.00 Za prijeten konec tedna – 22.15 Oddaja za izseljence.

NEDELJA, 19. avgusta: 8.000 Mladinska radijska igra »Erazem in potepuh« – 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden – 10.00 Se pomnite, tovariši.. »Juriš od Trojice do Skocjana« – II. del – 11.30 Izseljenci doma – 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 13.30 Za našo vas – 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.30 Operni recital Rudolfa Francla – 16.00 Humoreska tega tedna – 17.05 Sportna nedelja – 20.00 Vaša pesem – vaša melodija – 22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana.

PONEDELJEK, 20. avgusta: Igrajo Veseli hribovci – 8.55 mlade radovedneže – 9.25 Vedri intermezzo na hammond orglah – 11.00 Blaž Arnič: Simfonija dela – 11.30 Zabavni kalejdoskop – 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Stana Hočevar: Kako zatiramo hišno gobo – 14.05 Glasbeni omnibus – 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov – 17.05 Z arijo skozi stoletja – 18.45 Novo v znanosti – 20.00 Iz doline v planine – 22.15 Iz zbirke naših novih jazzovskih plošč.

TOREK, 21. avgusta: 8.25 Zabavni kalejdoskop – 9.10 Med rapsodijami – 9.45 Od Splita do Dubrovnika – 11.25 Henry Cecil: Obe plati postave – 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Dragar Honzak: Nekatere izkušnje dosedanje obnove sadovnjakov – 13.30 Spored arij s slovitimi sopranistkami – 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.20 Iz sončne Dalmacije – 17.05 Iz del jugoslovanskih skladateljev – 18.10 Pesmi s Pohorja – 19.05 Glasbene razglednice – 20.30 Radijska igra: »Po čem je resnica« – 21.30 S popevkami po Jugoslaviji.

SREDA, 22. avgusta: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb – 9.25 Iz filmov in glasbenih revij – 11.00 Igra nam Kmečka godba 12.15 Kmetijski nasveti: vet. Nestor Klemenc: Zaščita govedi pred najnevarnejšimi kužnimi boleznimi – 13.30 Belokranjske pisanice in rapsodično kolo – 14.35 Operne melodije – 15.20 Poje nam Komorni zbor RTV Ljubljana – 17.05 Šoferjem na poti – 18.45 Ljudski parlament – 20.00 Radijska priredba opere Traviata – 22.15 Za prijatelje jazza.

ČETRTEK, 23. avgusta: 8.05 Nekaj domačih polk in valčkov – 9.10 Vesele počitnice – 9.25 Iz manj znanih oper velikih mojstrov – 11.30 Pol ure pred dvanajsto – 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Jože Silc: Kako spremljamo tehnično dozorevanje krmnih posevkov 14.05 Glasbeni omnibus – 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.25 Odlomki iz Gotovčeve opere Ero z onega sveta – 17.05 Koncert po željah poslušalcev – 18.10 Petdeset minut turizma in melodij – 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov – 21.00 Večer umetniške besede – 22.15 Rendezvous z glasbo.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu – IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 20 dinarjev – Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev – Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 606-11-3-24 – NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) – Poštni predal 33 – TELEFON štev. 127 – Rokopisov in fotografij ne vračamo – TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.